

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Наукова бібліотека

Ігор Антонович ХИЖНЯК

Бібліографічний покажчик

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2021

УДК 012Хижняк:94:[929Хижняк+ 378(477)(092):32
Х 43

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 9 від 25 березня 2021 року)*

Серія: “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”

Редакційна колегія: *Л. Л. Макаренко*, докт. пед. наук;
Л. В. Савенкова, канд. пед. наук, директор НБ НПУ.
Наукова редакція: *І. А. Коляда*, докт. іст. наук;
С. В. Хижняк, канд. філол. наук.
Упорядник: *Н. І. Тарасова*.

Х 43 ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК : біобібліографічний покажчик / М-во освіти і науки України ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; Наукова бібліотека ; упоряд. Н. І. Тарасова; наук. ред. : І. А. Коляда, С. В. Хижняк ; бібліогр. ред. Г. І. Шаленко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – 114 с., портрети. – (Серія: “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”).

Біобібліографічний покажчик серії “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова” присвячений науково-педагогічній діяльності доктора історичних наук, доктора політичних наук, академіка Української академії політичних наук, дійсного члена Американської академії соціальних і політичних наук, професора Ігоря Антоновича Хижняка.

Покажчик містить нарис науково-педагогічної і громадської діяльності, основні дати життя та діяльності, статті колег, хронологічний покажчик основних друкованих праць професора І. А. Хижняка.

УДК 012Хижняк:94:[929Хижняк+378(477)(092):32

© Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, 2021.
© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021.

ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК

*доктор історичних наук, доктор політичних наук,
професор НПУ імені М. П. Драгоманова (1979–2001 рр.),
Дипломатичної академії, МАУП, Відкритого
Міжнародного університету розвитку людини
“Україна”, академік Української академії
політичних наук, дійсний член
Американської академії
соціальних і політичних наук*

НАРИС ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА

Ігор Антонович Хижняк народився 26 вересня 1948 року у м. Львові в родині відомого письменника Антона Федоровича Хижняка. Батько вченого – з Зачепилівського району Харківської області; навчався у Харківському педагогічному інституті, працював журналістом: у 1944–1950 рр. був відповідальним редактором Львівської обласної газети “Вільна Україна”, у 1950–1961 роках – головний редактор “Літературної газети”. Автор роману “Данило Галицький” (1951), повістей, збірок оповідань. Мати, Людмила Андріївна, багато уваги приділяла дітям. В письменницькій родині завжди панував культ чудової літературної української мови, обговорення мистецьких і літературних новин, лунала музика.

З раннього віку Ігор був наділений здібностями й до іноземних мов: відчував мову, мав феноменальну пам'ять і інтерес до мов. Змалку навчався в музичній школі, в родині планували подальший його професійний шлях пов'язати з консерваторією, музикою. Фізичний розвиток Ігоря здійснювався в басейні – плавання найулюбленіший вид спорту – згодом він отримав звання “Майстра спорту” з плавання. В перший клас пішов у 1956 році.

У 1966 році, після закінчення 10-го класу 132-ї середньої школи м. Києва, Ігор Антонович продовжує навчання на факультеті романо-германської філології (відділення

перекладачів, спеціальність англійська мова) в Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка.

Досконале знання й арабської мови дало можливість, ще студентом 5 курсу, за рахунок академвідпустки виїхати у закордонне відрядження – працювати військовим перекладачем економічної місії при Посольстві СРСР в Арабській Республіці Єгипет, (1970–1971 рр.). Це був період збройного арабо-ізраїльського конфлікту. Єгипет в той час був підтриманий ООН у своїй вимозі повернення Синаї, і Єгипетський президент Насер звернувся до Москви з проханням про створення “ефективного ракетного щита” проти ізраїльської авіації та направленні до Єгипту регулярних радянських частин протиповітряної оборони і авіації. На це прохання 9 січня 1970 р. у Каїр прибула оперативна група Міністерства оборони СРСР для підготовки місця дислокації радянських військових частин. В Єгипет було направлено 32 тис. радянських солдатів і офіцерів (операція “Кавказ”) — йшли активні військові дії, Ігор Антонович працював там військовим перекладачем, був жорстко поранений осколками снарядів, були зроблені операції, але наслідки поранення із залишками металу в ногах він відчував все життя.

У червні 1972 р. Ігор Хижняк закінчує спецвідділення по спеціальності “Іноземні мови” (перекладач-референт, викладач англійської та французької мов) Київського державного університету імені Тараса Шевченка. У 1972 році Ігор Антонович – завідувач аудіо-фонетичною лабораторією 10-місячних курсів іноземних мов при КДУ імені Т. Г. Шевченка, викладач Факультету романо-германської філології, згодом працює (1973–1976) викладачем англійської мови кафедри теорії і практики перекладу Факультету міжнародних відносин і міжнародного права.

За напрямком наукової діяльності кафедри захищає кандидатську дисертацію з філологічних наук. Знання декількох мов, аналітичний склад розуму, гарна пам'ять, уміння простежувати закономірності розвитку суспільства і виявляти причинно-наслідкові зв'язки між подіями, знайомство з різноманіттям європейського, англосаксонського, арабського мистецтва, досконале знання музики, історії країн, побуту, політики – все це закономірно привело Ігоря Антоновича до подальшого навчання – в аспірантурі (1976–1979 рр.) Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (Кафедра нової і новітньої історії розвинутих капіталістичних країн історичного факультету; науковий керівник доктор історичних наук професор А. К. Мартиненко). Він обирає тему дослідження – сучасна історія культури США.

По закінченні аспірантури з 29 грудня 1979 року Ігор Антонович працює в Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького на посадах : асистент, доцент, старший науковий співробітник кафедри загальної історії. Наступного року (1980) захистив кандидатську дисертацію із спеціальності 03.00.02 – Всесвітня історія: "Державне регулювання та ідеологічна орієнтація культурних процесів у США 60-70 рр. ХХ століття"; рішенням Ради при КДУ ім. Т. Г. Шевченка від 16 червня 1980 р. йому було присуджено вчений ступінь кандидата історичних наук. Робота присвячена вивченню одного з аспектів соціального явища США – ідеології культури і мистецтва в політичній складовій 60-70 років ХХ століття. Сповнені прагнення використовувати культуру як регулятора, утримуючого суспільний розвиток у потрібних межах, американські правлячі кола ідеологічно спрямовують її розвиток.

Автор в роботі показує як класовий характер державного регулювання культурних процесів, законодавча і виконавча влада США всіх рівнів (загальнодержавна, штатів, муніципальна) впливає на суспільну свідомість і духовну сферу суспільства, спотворює прогресивний сенс зв'язку між державою і культурою. Рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 25 квітня 1984 р. Ігорю Антоновичу присвоєно вчене звання доцента по кафедрі загальної історії КДПІ імені О. М. Горького.

Монографія І. Хижняка "США: государство, бизнес и культура 60-80 годов 20 столетия" [К. : "Вища школа", 1986. – 207 с.] є першим у вітчизняній науці, та в певній мірі і у США комплексним дослідженням витоків еволюційної практики та сучасних вимірів функціонування різних технологій впливу, що діють в полі публічної культурної політики на рівні як різних підсистем громадянського суспільства, так і державних органів США в умовах індустріального та постіндустріального суспільства.

А в 1989–2001 рр. Ігор Антонович – завідувач кафедри всесвітньої історії: за цей період (у 1989 р.) І. А. Хижняк закінчив докторантуру Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького, а в 1991 році в Інституті історії Академії наук України захистив докторську дисертацію "Проблеми соціального регулювання сфери культури США 60-80-х років ХХ століття" зі спеціальності 07.00.03 – Всесвітня історія. В цій роботі тему соціально-політичного регулювання американського культурного простору значно поглиблено, як в часі, так і за суттю. Зміни в характері діяльності держави в сфері культури другої половини 80-х років сприяли розширенню проявів принципів культурної демократії, а також більш активної орієнтації на вирішення загальнолюдських проблем, які об'єктивно об'єднували

зусилля для збереження й взаємообміну художніми цінностями. Автор розглядає специфічні й неспецифічні механізми регулювання сфери культури. В якості специфічних регуляторів виступають ідеологічні фактори, які опосередовано перетворюють загальнолюдські цінності в художньо-естетичні. Неспецифічні механізми регуляції ефективні у виробництві понад ринкові, відтворюючи бажані для правлячої еліти типи суспільної свідомості. Економічні аспекти культурних процесів складають їх комерційний фон.

В умовах США саме бізнес продукує найбільш оптимальну систему соціальної регуляції суспільно-економічних і культурно-політичних процесів, що відображено й в контролі розвитку сфери культури. В дисертації застосована наступна типологія культури американського суспільства: висока, елітарна, популярна, масова, молодіжна контркультура, державно-бюрократична, народна, демократична. Рівень верифікації даної типології ґрунтується на співзалежності загальнолюдських і соціально-класових принципів. За матеріалами дисертації вийшла друком монографія "Проблемы социального регулирования сферы культуры США в 60-80-е годы XX столетия" [Москва : Наука, 1991. – 368 с.]. Рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 12 липня 1991 р. присуджений вчений ступінь доктора історичних наук, а рішенням Держкомітету СРСР з народної освіти від 29 січня 1992 р. Ігорю Антоновичу присвоєно звання професора кафедри загальної історії.

Одночасно з науково-викладацькою діяльністю на посаді професора в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова (1993–1995 рр.) Ігор Антонович був одним з перших вчених-гуманітаріїв України, запрошеним для читання лекцій, проведення наукових досліджень та роботи з аспірантами в університетах США "Боулінг Грін"

штату Огайо і "Іст ленсінг" штату Мічіган, працював там спорадично, згідно контрактам.

У 1995 році рішенням Загальних зборів Ігор Антонович обраний членом-кореспондентом Української Академії політичних наук, у 1994–1996 роках професор І. А. Хижняк читає лекції військовим (4 кафедра Міністерства оборони України), в цьому ж році Ігор Антонович був нагороджений Грамотою Головного управління Міністерства оборони України.

У 1996–2017 роках Ігор Антонович також працює професором кафедри зовнішньої політики в Дипломатичній академії при Міністерстві закордонних справ України.

У 2001–2010 роках Ігор Антонович - завідувач кафедри міжнародних відносин та країнознавства Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП), Академік Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП), 22 вересня 2003 р. обраний дійсним членом (академіком) Міжнародної кадрової академії. В цей період (2003) він підготував і захистив докторську дисертацію з політології: "Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір" зі спеціальності 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. 18 лютого 2003 р. йому присвоєно вчене звання професора кафедри політології. Вільне володіння англійською, французькою, арабською, російською мовами, численні закордонні поїздки, відрядження у США дозволяли вченому з першоджерел вивчати й досліджувати проблеми міжнародних відносин та історію країн.

22 травня 2009 року Ігор Антонович обраний академіком Української Академії політичних наук. У 2010–2015 роках

професор І. А. Хижняк працює в Комісії по відборі конкурсних студентських робіт у Фонді Пінчука.

У 2011–2014 рр. професор Ігор Антонович Хижняк – завідувач кафедри міжнародної інформації Відкритого Міжнародного університету розвитку людини “Україна”. У 2011 році надрукований його підручник для студентів вузів “Системы международных отношений в истории Нового времени [Морион (И. А. Хижняк). – Киев : Освіта України, 2011. – 360 с.], в якому розглянуто розвиток важливіших подій і проблем міжнародних відносин в системному режимі періоду становлення Вестфальського світопорядку до Першої світової війни. Аналізується як динаміка і механізм дії базових загальноєвропейських міждержавних систем, так і характеристики основних тенденцій, принципів й звичаїв в сфері міжнародних відносин.

З 2014 р. Ігор Антонович – професор кафедр міжнародних відносин та зовнішньої політики і міжнародної інформації Маріупольського державного університету. В цей період вийшла друком книга Ігоря Антоновича “Рок-н-ролл: информационная реальность и виртуальность: руководство по истории музыки, социологии культуры, страноведению, управлению потоками международной медиакоммуникации, эстетике протестной тематики и радикализма и многому другому” [Киев : Освіта України, 2014. – 276 с.], яка представлена автором у вигляді навчального посібника нового покоління – з багатовимірним поглядом й дискусійним компонентом на суспільні, гуманітарні і художні проблеми. Автор розповідає про джерела виникнення та історію розвитку рок-н-рола у США та Великої Британії, аналізує різнобічні стилі, жанри окремих музичних напрямків: ритм-енд-блюз, кантрі-енд-вестерн, госпел, соул, панк-рок, хард-рок, арт-рок, диско тощо.

Виявляє загальне й особливе у країнознавчих підходах до цього феномену, розглядає управління інформаційними медіакомунікаціями в сфері рок-музики поряд з діяльністю складного комплексу американської і англійської культурної індустрії, аналізує роль і місце рок-н-рола в різних пластах культури країн очима історика, політолога, міжнародника, знавця музики й талановитого виконавця на основі соціології культури.

3 жовтня 2015 р. – Ігор Антонович в. о. головного наукового співробітника Відділу глобальних цивілізаційних процесів Державної установи “Інститут всесвітньої історії НАН України”.

Фахові інтереси професора І. А. Хижняка – всесвітня історія, історія міжнародних відносин, політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. Сфера наукових інтересів: історія культури західних країн 60-90 років; історія США у другій половині ХХ століття і початку ХХІ століття, дослідження культурної політики, типології культури, патрунування культурних процесів та особливості культурної демократії США; системні виміри сучасних політичних проблем в інформаційному просторі; міжнародні відносини та трансформації сучасного світопорядку; глобальні і регіональні проблеми державотворення доби незалежності України.

Професор І. А. Хижняк – автор численних наукових праць, зокрема, п’ятох індивідуальних монографій та семи підручників. Одна з останніх монографій Ігоря Антоновича Хижняка: “Від “навіки разом” до “omnesetsingulos” (разом і окремо). Україна в системному протистоянні глобальних полюсів сили” (Київ: Саміт-Книга, 2018. – 416 с.) має експериментальний характер і являє собою особливий тип науково-просвітницької літератури нового типу – з

багатомірним поглядом на дискусійні проблеми. Крім того, книга виступає першою спробою проаналізувати еволюцію формування регіональних структур абсолютно нового класу, які впливають на глобальний розвиток і появу принципово нових інститутів як планетарного, так і регіонального масштабу. Принциповою новацією є також авторський конструкт пілотної субрегіональної підсистеми пострадянського простору "omnes et singulos", що стала прикладом відтворення нетрадиційного режиму функціонування регіональних підсистем (субрегіонів) як специфічних міжнародних взаємодій.

Фокусний центр наукового дискурсу зосереджено на самотності реалізації економіко-політичної моделі неопатримоніальної ідентифікації, яка є невід'ємною складовою всіх авторитарних режимів країн пострадянського простору. Зважаючи на значну долю аналітичного компоненту, книга для тих, кому цікаві проблеми міжнародних відносин, роль і місце України в сучасному світі, проблеми вітчизняного державотворення доби Незалежності.

Ігор Антонович Хижняк був членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій: Інституту міжнародних відносин Київського університету імені Тараса Шевченка у 1992–1996 рр.; Міжнародної Кадрової Академії, Міжрегіональної академії управління персоналом, Міжнародного відкритого університету "Україна" у 2001–2013 рр. Ігор Антонович – науковий керівник, науковий консультант, порадник численної групи науковців-дослідників, які працювали над кандидатськими і докторськими дисертаціями з всесвітньої історії, історії міжнародних відносин, політичних проблем глобального розвитку і міжнародних систем. У 1996–2013 рр.

він головний науковий співробітник, член ради Політичних наук Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України Д 26.176.02.

Працював членом редакційних колегій: збірника наукових праць "Дослідження світової політики"; міжвідомчого наукового збірника "Питання нової і новітньої історії" Інституту змісту і методів навчання Національного університету ім. Тараса Шевченка.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА

ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК народився 26 вересня 1948 року у м. Львові в родині Антона Федоровича і Людмили Андріївни Хижняків.

- 1956–1966 рр.* – навчання в середній і музичній школах;
- 1966–1972 рр.* – навчання на факультеті романо-германської філології Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка;
- 1970–1971 рр.* – був відрядженим в групу перекладачів синхронного перекладу економічної місії при Посольстві СРСР в Арабській Республіці Єгипет;
- 1972 р.* – закінчив Київський державний університет імені Т. Г. Шевченка;
 - завідувач аудіо-фонетичною лабораторією 10-місячних курсів іноземних мов при Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка;
- 1973–1976 рр.* – викладач англійської мови кафедри теорії і практики перекладу факультету міжнародних відносин і міжнародного права КДУ імені Т. Г. Шевченка;
- 1976–1979 р.* – навчання в аспірантурі Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка (з відривом від виробництва);

- З 1979 р. – асистент, доцент, старший науковий співробітник кафедри загальної історії Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького;
- 1980 р. – захистив кандидатську дисертацію: “Державне регулювання та ідеологічна орієнтація культурних процесів у США 60-70 рр. ХХ століття”; рішенням Ради при КДУ імені Т. Г. Шевченка від 16 червня 1980 р. присуджено вчений ступінь кандидата історичних наук;
- 1984 р. – рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 25 квітня 1984 р. присвоєно вчене звання доцента по кафедрі загальної історії Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького;
- 1986 р. – вийшла друком монографія доцента І. А. Хижняка: “США: государство, бизнес и культура 60-80 годов ХХ столетия” [Київ : Вища школа, 1986. – 207 с.];
- 1987–2001 рр. – завідувач та професор кафедри загальної історії історичного факультету Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького ;
- 1989 р. – закінчив докторантуру Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького (з відривом від виробництва);
- 1991 р. – захистив докторську дисертацію “Проблеми соціального регулювання сфери культури США 60-80-х років ХХ століття” зі спеціальності 03.00.02 – Всесвітня історія ; рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 12 липня 1991 р. присуджений вчений ступінь доктора історичних наук;

-
-
- 1992 р. – рішенням Держкомітету СРСР з народної освіти від 29 січня 1992 р. присвоєно звання професора по кафедрі всесвітньої історії Українського державного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;
- 1993 р. – І. А. Хижняк – перший вчений-гуманітарій України, запрошений для читання лекцій, проведення наукових досліджень та роботи з аспірантами в університетах США “Боулінг Грін” штату Огайо і “Іст ленсінг” штату Мічіган, працював там, згідно контрактам;
- 1994–1996 рр. – професор І. А. Хижняк читає лекції військовим (4 кафедра Міністерства оборони України);
- 1995 р. – рішенням Загальних зборів УАПН від 1 червня 1995 р. обраний членом-кореспондентом Української Академії політичних наук;
- 1996–2013 рр. – головний науковий співробітник відділу, член ради Політичних наук Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України Д 26.176.02;
- 1996-2017 рр. – професор кафедри зовнішньої політики в Дипломатичній академії при Міністерстві закордонних справ України;
- 2001 р. – вийшла друком монографія професора І. А. Хижняка: “Патронована культура та культурна демократія у США. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина 20 століття): соціально – політичний вимір” [Київ : Вид-во МВС України, 2001. – 448 с.];
- 2001–2010 рр. – завідувач кафедр міжнародних відносин та країнознавства Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП);

- 2003 р. – захистив докторську дисертацію “Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір” зі спеціальності 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку;
- Академік Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП) ;
 - 18 лютого присвоєно вчене звання професора кафедри політології;
 - 22 вересня обраний дійсним членом (академіком) Міжнародної кадрової академії;
- 2009 р. – 22 травня обраний академіком Української Академії політичних наук;
- 2011–2014 р. – професор, завідувач кафедри теорії права та міжнародної інформації Відкритого Міжнародного університету розвитку людини “Україна”;
- 2014 р. – професор кафедр міжнародних відносин та зовнішньої політики і міжнародної інформації Маріупольського державного університету;
- 2014 р. – вийшла друком монографія професора І. А. Хижняка: “Рок-н-ролл: информационная реальность и виртуальность: руководство по истории музыки, социологии культуры, страноведению, управлению потоками международной медиакоммуникации, эстетике протестной тематики и радикализма и многому другому” [Київ : “Освіта України”, 2014. – 276 с.];
- 2015 р. – з 28 жовтня - в. о. головного наукового співробітника Відділу глобальних цивілізаційних процесів Державної установи “Інститут всесвітньої історії НАН України”;

- 2018 р. – вийшла друком монографія професора І. А. Хижняка “Від “навіки разом” до “omnes et singulos” (разом і окремо). Україна в системному протистоянні глобальних полюсів сили” [Київ : Саміт-Книга, 2018. – 416 с.].
- 2020 р. – 10 жовтня Ігор Антонович Хижняк відійшов в інші світи.

СЛОВО ПРО І. А. ХИЖНЯКА

Ігор Антонович Хижняк народився в сім'ї відомого українського письменника Антона Хижняка, автора чисельних популярних романів з вікопомних моментів української історії. Тих з друзів Ігоря, кому довелося гостювати ще в його батьківській квартирі у знаменитому письменницькому будинку на Бесарабці (на першому поверсі розміщувалася книгарня "Сяйво"), вражала елітна атмосфера, що панувала у цьому помешканні. Посеред вітальні розкошував фірмовий рояль, вишуканою грою на якому хазяїн вітав гостей та був радий розважити попури з відомих джазових композицій. Книжкові стелажі рясніли сотнями творів, в колекції – чудово представлена історія України. Це була родина представників інтелектуально-художньої еліти, у якій тільки й могла вирости така людина – історик, політолог, філолог, культуролог з вишуканим смаком, щирим українським характером, доброю вдачею.

Ігор Антонович швидко вийшов з затінку свого батька та постав самодостатньою людиною – Професором з великої літери. Хтось з філософів замітив – "гумор – це в кінцевому рахунку і є розум". Багато кого з нас дивували, а інколи й викликали задрість невимушені відносини карнавалу, які підтримувалися на кафедрі за участі та з ініціативи її керівника. Душа компанії, чудовий дотепний розповідач, ініціатор багатьох розіграшів колег - він був водночас вмілим менеджером, постійно зростав сам та вимагав цього ж від

колег. Але головним здобутком професора, безсумнівно, були студенти - сотні, якщо не тисячі тих, хто відчув сенс історії та стали професіоналами – вчителями, дослідниками, краєзнавцями – завдяки науці і хисту у викладанні І. А. Хижняка.

Викладацький талант, висока кваліфікація, володіння сучасними методами, розуміння психології американців, зокрема студентів, глибоке знання англійської мови та її американської специфіки, сленгу дозволили І. Хижняку успішно викладати курси з історії США у низці американських університетів. Після повернення на Батьківщину (хоча йому пропонували продовжити викладацьку кар'єру в Америці) він повною мірою використовував набутий досвід у своїй подальшій роботі в українських вищих навчальних закладах. Викладацька та дослідницька діяльність І. А. Хижняка набула високої суспільної оцінки, він здобув високі вчені ступені. Але найголовнішим для нього, і це підтверджують його друзі, були досягнення його колишніх учнів. Треба було почути інтонацію, з якою він говорив: "та це мій студент".

Він був знавцем не тільки англійської, але й рідної української мови, знав, мабуть, від батьків, а згодом й з інших джерел, величезну кількість народних байок, коломийок, цікавих історій, які користувалися успіхом у колі друзів. Він володів і досить рідкою здатністю до імпровізації, жартів, що виникали як швидка реакція на ситуацію.

Довге життя чекає на монографії, підручники, посібники, статті І. А. Хижняка в царині нової і новітньої історії зарубіжних країн та політології. Він був піонером в українській американістиці, піднявши пласт культурології, державної політики США в сфері культури та багатьох інших сферах, включно із поп-культурою та музикою

соціального протесту. Ціле покоління української молоді дізнавалося про своїх ідолів рок-музики з книг І. Хижняка, про що є чимало свідчень “з перших рук”.

Цілеспрямованість та працездатність І. Хижняка мають бути визнані модельними. Якщо він захоплювався науковою ідеєю, все інше майже втрачало для нього сенс. Згадують, як, приїхавши у відрядження до Москви, вони провели три доби не виходячи з номеру в готелі “Юність”, обговорюючи проблеми, які згодом стали сюжетами докторської дисертації І. А. Хижняка.

Ігор Антонович був непересічною людиною, різноманіття його інтересів вражає: майстер спорту з плавання, яскравий музикант, кухар, який володів секретами приготування для друзів вишуканих блюд. Втім головним його талантом, без жодної іронії, маємо визнати вміння бути другом, прийти на допомогу, співчувати у горі, ділитися радіщами життя. Колеги вважали, що “провідною рисою Ігоря Антоновича була, безсумнівно, доброзичливість, хоча інколи він і вдавав з себе отакого “їжака”. Цікава людина, яка робила цікавим усе, до чого була причетна, “людина-карнавал”, він аж ніяк не був “улюбленцем долі”, йому довелося долати чимало труднощів та прикрих перешкод. На щастя Ігоря Антоновича Хижняка, до останнього моменту життя йому слугувала опорою віддана дружина, Світлана Василівна, яку він, із особливим, фірмовим хижняцьким почуттям гумору називав Лисичкою, а себе називав – Ведмідь. Це був Ведмідь з доброї казки, у якій, на жаль, перегорнута остання сторінка.

*Колеги Державної установи
“Інститут всесвітньої історії НАН України”*

*Ігор КОЛЯДА,
доктор історичних наук,
Заслужений працівник освіти
України,
професор кафедри методики
викладання історії
Історичного факультету
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова*

***МІЙ НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
НЕЗАБУТНІ СПОГАДИ
ПРО ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА***

1990 рік. Перший семестр. 4 курс історичного факультету Українського державного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Нова навчальна дисципліна "Новітня історія країн Європи і США". В аудиторію жваво входить з доброю посмішкою на вустах інтелігентно-вишуканий, стильно вдягнений викладач кафедри загальної історії. У вічі відразу впадає його Сократівське чоло, дещо з хитринкою відблиск очей. Перед кафедрою виставляє свій дипломат і дістає жмут паперів лекції. Розпочинається лекція. Ми, що звикли до традиційного стилю викладання, розуміємо, що перед нами зовсім іншого гатунку, іншої культури спілкування викладач.

Кафедра загальної історії від інших кафедр історичного факультету вирізнялася тим, що серед її викладачів були справжні метри історичної науки, педагогічного

університету доценти: М. Ф. Александра (історія стародавнього світу), В. В. Крижанівська (історія середніх віків), Е. М. Кучменко (нова історія країн Європи та Америки), професор А. Ф. Трубайчук і, зрозуміло, доктор історичних наук, професор І. А. Хижняк.

З першої ж хвилини дівчат він зачарував своєю вишуканістю манер, ввічливістю у спілкуванні, перепрошуючи у них щоразу за можливу дещо словесну фривольність, умінням зробити комплімент; хлопців – аналітичністю розуму, широтою підходу, талантом провести історичні паралелі, глибоким аналізом проблеми, професійною ерудицією, демократичністю у спілкуванні.

Уже з першої лекції – ми, розкривши вуха, очі і вуста, намагалися записувати кожне його слово, проте марно – його можна було лише захоплено слухати, часу на конспектування не вистачало.

У спілкуванні зі студентською аудиторією він поводився не як ментор (хоча вже й був завідувачем кафедрою), а як організатор спільного процесу креативного осмислення проблеми, спроби вирішити чи спрогнозувати можливий варіант перебігу подій. Йому було цікаво почути Ваш погляд на поставлене проблемне запитання, а потім разом з Вами дійти до необхідного висновку, уже давно сформульованого у його голові чи записаного у його конспекті лекції.

Він не подавав готові істини, він окреслював існуючі в історіографії підходи, погляди, пропонуючи їх розв'язання та висвітлення й обговорення на семінарському занятті. Особливо цікаво його було слухати щодо поглядів західних істориків, праці яких він, як я згодом дізнався, читав в оригіналі. Це був свіжий, неординарний, неідеологізований погляд, з яким ми тільки починали знайомитися. Висловлені

ним оцінки були сучасними, а не штампованими фактами з підручника.

Стиль, мова його лекцій захоплювала глибокими теоретичними умовиводами, науковою термінологією, яку йому вдавалося подавати доступно і зрозуміло – для нас, вчорашніх школярів сільських шкіл та щойно демобілізованих вояків радянської армії (у ті часи практикувався призив до лав збройних сил незалежно чи ти був студентом).

Демократичність у спілкуванні Ігоря Антоновича захоплювала відразу, налаштувала на відвертість, відсутність страху висловитися не так, помилитися. Ігор Антонович не хибив на ваді більшості його колег, які з першої ж хвилини наголошували на важливості свого предмету, складності скласти з нього у них іспит в екзаменаційну сесію. Він зовсім не акцентував на цьому своєї уваги взагалі.

Не менш цікавими були семінарські заняття, які професор І. А. Хижняк вів особисто, не перекладаючи на асистентів чи старших викладачів.

Семінарські заняття професора І. А. Хижняка вирізняв сам підхід. Йому було не цікаво, щоб студент проголосив засвоєне з підручника, він дбав про те, щоб у ході заняття студентська громада ознайомила, спілкуючись та обмінюючись інформацією з новітньої наукової літератури до проблеми, що розглядалася. І найголовніше – у професора І. А. Хижняка не було оцінок – ні позитивних, ні тим більше – негативних. Він мав свою особисту систему знаків, значків, якими вимірював твою підготовку до заняття. Він називав це “слонами”. За заняття у нього можна було заробити цих “слонів” не одного і не два. Будь яка цікава думка, новітні інформації з найновітнішого джерела інформації,

почерпнута не з підручника, а з наукової статті фахового журналу, останньої монографії заслуговувала його схвалення і його "слона".

Проте ці заняття запам'яталися не тільки можливістю інтелектуальної праці, а особливою атмосферою спілкування, можливістю задати їй особисте питання, поради щодо певної життєвої ситуації. Ми ж були уже вчорашні вояки, 20-літні юнаки, яким не було чужим юнацьке захоплення. Ігор Антонович, якимось непомітно, міг перейти їй на такі теми, звернути увагу на уміння підібрати правильно краватку чи туалетну воду. Сам він у цьому був – взірець вишуканості стилю, зразком знання модних тенденцій. Нам імпонувало, що у нашому суто чоловічому колективі (так склалося, що нас, демобілізованих армійців, об'єднали в одну академічну групу), він міг поділитися "чоловічим" анекдотом, використати "чоловіче слівце". Проте це не було вульгарно, а було природньо їй невимушено.

Ці заняття були ще і певним клубом життєвого досвіду. Ігор Антонович не раз ділився життєвими спогадами, міг розповісти не одну кумедну історію, яка з ним траплялася у нашому віці. Він радо підкреслював нам, що юність на то і юність, щоб жити, насолоджуватися життям, не втрачати можливості, яка вона відкриває, захоплюватися і закохуватися. Але при цьому, він не раз підкреслював важливість бути фаховим спеціалістом, знавцем своєї справи, наголошуючи на тому, що ми у майбутньому представники найважливішої професії – вчителя історії. Від нашого професіоналізму, інтелектуального розвитку, культури спілкування, уміння зацікавити своїм предметом буде залежати і майбутнє України. А це були 1990-ті роки, коли пробуджувалося національне життя, коли Україна стояла напередодні доленосних рішень, коли було зрозуміло, що

стара радянська модель уже відходить у минуле і на нас чекає досить непросте майбутнє. "Яким буде це майбутнє, яким виросте молоде покоління українців – залежить від вчителя історії," – не раз у спілкуванні з нами наголошував Ігор Антонович.

Найбільш повно людські якості професора І. А. Хижняка розкрилися під час осінньої практики. У ті часи практикувалося залучення студентської молоді до польових робіт. Восени, у вересні-жовтні, часто студентів залучали до збору врожаю місцевими колгоспами (уже тоді гостро відчувався дефіцит робочих рук на селі). А для нас, студентів – це ще одна можливість трохи підзаробити, а, головне, насолодитися спілкуванням, можливістю дещо відволіктися від навчання, поринути у романтику нічних вогників з піснями під гітару.

Пам'ятаю, що Ігор Антонович (викладачі відповідали за облік виконаної нами роботи) чітко фіксував об'єми роботи і відстоював перед колгоспними бригадами справедливу оплату нашої праці. Але, якщо виникали певні "ситуації", він перед тим, як прийняти рішення, обов'язково радився з нами – чи ми не заперечуємо проти цього.

Ці вимушені відриви від навчального процесу Ігор Антонович також намагався мінімалізувати негативи для навчального процесу. Разом з професором А. Ф. Трубайчуком він організовував лекторії, круглі столи, дискусійні клуби. І відпрацювавши у полі, на збиранні овочів, ми радо увечері йшли спілкуватися з ерудованими і шанованими нами викладачами, бо це були захоплюючі бесіди з найактуальніших тем всесвітньої історії, міжнародних відносин, проблем сучасності. Це ще були цікаві спогади про їхнє студентське життя, про їхні армійські будні.

Не менш пам'ятними було спілкування біля вечірнього багаття, під гітару, молодіжну пісню. І в такій неформальній обстановці Ігор Антонович виявляв свою ерудицію, цікаво розповідаючи про поп-зірок західної музики, історії їхнього творчого злету, фактами повсякденного життя (тоді з нас ніхто навіть уявити не міг, що професор І. А. Хижняк не раз побував у США і фактично ділився своїми враженнями, про це я дізнався уже набагато пізніше).

На останньому, 5 курсі, вагань у мене не було, де писати дипломну роботу. Я обрав кафедру загальної історії. У цей час я зацікавився творчістю Тараса Григоровича Шевченка. Працюючи в школі, і паралельно навчаючись на стаціонарному відділенні, я звернув увагу на сюжети всесвітньої історії у творах Шевченка, а на уроках історії – це було дуже доречним і для учнів цікавим. З пропозицією своєї теми я звернувся до завідуючого кафедрою загальної історії професора І. А. Хижняка. Ігор Антонович порадив мені як наукового керівника доцента Валентину Володимирівну Крижанівську. Так, дякуючи Ігорю Антоновичу, я здобув на довгі роки цікавого у спілкуванні співрозмовника, близьку по світосприйняттю і духовним пріоритетам – спочатку наставника та керівника дипломної роботи, а згодом і колегу-наставника. Чому Ігор Антонович не запросив до себе? По-перше, я прийшов зі своєю темою (Творчість Тараса Шевченка в контексті всесвітньої історії), і не в його правилах було нав'язувати студенту своє рішення, по-друге, хибував на знання англійської мови, а його тематика була пов'язана зі США. І ще, мабуть, так мені сьогодні здається, Ігорю Антоновичу, сину відомого радянського письменника, автора не раз перевиданого історичного роману "Данило Галицький", сподобався мій підхід до висвітлення та аналізу постаті Тараса Шевченка, тому він порадив найбільш фахового спеціаліста

кафедри. Згодом Ігор Антонович не раз підкреслено захоплено говорив про Валентину Володимирівну Крижанівську, як людину високої скромності, але не менш високого професіоналізму спеціаліста – медівіста.

Проте, після захисту дипломної роботи перед Державною екзаменаційною комісією, на якій він головував, Ігор Антонович відразу ж запросив мене в аспірантуру на кафедру загальної історії. Так, на довгі життєві роки та роки педагогічної діяльності доля подарувала мені можливість близького спілкування з професором І. А. Хижняком.

Коли я вступав до аспірантури, у моєму житті сталася трагічна подія – помер батько. А це були дні саме вступних іспитів. Ігор Антонович виявив свої найбільші людські риси характеру. Він особисто (і це завідувач кафедри, професор, знаток мов і воєнний перекладач, син столичної родини інтелектуальних інтелігентів, що належала до радянської номенклатури) підходив до екзаменаторів і попереджав про обставини, що склалися, домовлявся про можливий перенос іспиту. Ні на хвилю не сумніваючись у моїх знаннях. Знаючи мене упродовж останніх двох років як сумлінного студента, він своїм авторитетом брав відповідальність за пересічного вчорашнього студента, але розуміючи усю доленосність ситуації для мого майбутнього.

Спочатку, зрозуміло, моїм керівником стала Валентина Володимирівна, але Ігор Антонович, досить скоро підмітив, що не вийде з мене фахівця-медівіста, і знаючи про моє захоплення біографістикою, запропонував змінити тему. Тим більше, що це були "лихі 90-ті", коли треба було думати і про хліб насущний. Заробітна плата викладача тоді складала 5 доларів, тому доводилося працювати по сумісництву і в інституті, і в школі. Не написання дисертації загрожувало

втратою роботи в університеті. Розуміючи це, Ігор Антонович знову взяв на себе відповідальність за мою долю.

Я уже знав про стажування Ігоря Антоновича в США, про те, що він привіз із собою численні матеріали з Бібліотеки Конгресу США (у цей час він працював у співавторстві над монографією про Ф. Д. Рузвельта), тому й запропонував йому можливість вибору теми пов'язаної з особистістю одного з найвидатніших президентів США. Проте, знову виникла проблема – високо фахове знання англійської мови. Мій рівень знання мови, зрозуміло, був далеким від необхідного. Але професор І. А. Хижняк без будь-яких вагань запропонував свою допомогу у перекладі найбільш важливих для роботи джерел. Так, доктор історичних наук, професор І. А. Хижняк став моїм науковим наставником, під керівництвом якого я успішно захистив кандидатську дисертацію, написав монографію й ім'я якого, як мого наукового керівника на десятиліття стало моєю життєвою візитівкою.

Знаючи фаховість, професіоналізм, людяність професора І. А. Хижняка, колеги по роботі і по науковому цеху вірили, що він взяв під своє крило молоду людину, в якій можуть бути перспективи.

З науковим керівником моєї кандидатської дисертації “Негативістська опозиція новому курсові та методи її нейтралізації адміністрацією Ф. Д. Рузвельта (1932–1936 рр.)” [дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К., 2002. – 181 арк.] мене пов'язали на цілі два десятиліття не тільки роки творчої співпраці, а і роки дружніх стосунків, інтелектуального спілкування, роки наставництва.

Упродовж двох десятиліть родина Ігоря Антоновича (його дружина Світлана Василівна) стали найближчими

моїми порадиниками у житті, друзями, на підтримку яких я завжди міг розраховувати, стали колом мого духовного зростання (Ігор Антонович був глибоко віруючим християнином), школою людських стосунків, життєвого досвіду, а ще можливістю його високого інтелектуального спілкування уже з моїми студентами.

Поступово у нас склалася традиція – обов’язково двічі на рік (іноді й частіше) зустрічатися в оселі професора І. А. Хижняка, де нас гостинно вітав сам господар, але не менш гостинно вітала його господиня – Світлана Василівна, справжня берегиня, як ми тоді вже говорили про неї, “нашого професора”.

Ігор Антонович дуже гаряче підтримав моє прохання дозволити приходити до нього з моїми студентами з історичного факультету. У цей час він працював в академічному науковому інституті і як справжньому педагогу, а він був Педагогом з великої літери, йому бракувало такого спілкування.

Завчасно попередивши про наш візит, а згодом Світлана Василівна напередодні й сама телефонувала, уточнюючи чи ми будемо, ми приходили на гостину до Ігоря Антоновича, де на нас завжди чекав гостинний стіл з різними їствами та смаколиками, приготовленими господинею.

Традиційно – це були день народження Ігоря Антоновича (26 вересня) та 23 лютого (старе радянське “свято чоловіків”). 23 лютого як “свято” було суто нашою традицією. Вітаючи, я завжди уже багато знаючи фактів з біографії Ігоря Антоновича, піджартовував: “Вітаю, Вас, радянського військового розвідника, зі святом”, та з хитринкою в очах не раз чув у відповідь: “Перепрошую, військового перекладача”.

Ігор Антонович завжди радо чекав цієї зустрічі. І я, а згодом і ми (мої студенти), чекали на цю унікальну

можливість поспілкуватися з непросто цікавим співрозмовником, а непересічною особистістю, глибоким аналітиком, широким ерудитом з неперевершеним чуттям гумору, інтелектуалом, з вишуканим смаком інтелігентом і разом з тим досить скромним, щирим українським характером, доброю вдачею і простим та доступним для спілкування вченим – істориком, політологом, філологом, культурологом.

Коло тем, які ми обговорювали, було досить різноманітним і різноплановим. Це і сучасні міжнародні відносини, і політична ситуація в Україні, і футбол (він був заїдливим футбольним фанатом), це і його спогади про спілкування з видатними особистостями української культури та історії (Остапом Вишнею, В. Маланчуком, Л. Кравчуком), це і рок-музика, як світова, так і українська, це і джаз, це твори класичної музики. Він був знатоком і глибоким шанувальником "The Beatles", неперевершеним виконавцем їх пісень. Розкривши роти, ми слухали його імпровізації пісень знаменитих "бітлів". Він мав цінні грамплатівки їхніх концертів. А ще він чудово грав на фортепіано і саксофоні. Ігор Антонович блискуче виконував найскладніші концерти Рахманінова, Чайковського, джазові композиції...

Так ми отримували інформацію, як-то кажуть, "з перших вуст".

Особливо цікавими були спогади про роботу в США, про його знайомство та спілкування з одним з найвпливовіших геостратегів США Збігневом Бжезінським (радник з національної безпеки Президента Джиммі Картера, радник Центру стратегічних і міжнародних студій) та його схвальним відгуком про книгу Ігоря Антоновича; про участь у складі групи перекладачів Маргарет Тетчер під час її

перебування з офіційним візитом у Києві (червень 1990 р.). Він розповідав, як грав у відомих концертних залах Америки, перед дипломатичним корпусом, в США і в інших країнах, як його записували на радіо та ТВ і потім нескінченно транслювали.

Пам'ятною була розповідь Ігоря Антоновича про участь у роботі експертної групи у роки початку становлення незалежності України (в лютому 1991-го року) щодо "ядерного" чи "без'ядерного" статусу України (Україна мала третій за розміром ядерний арсенал світу). Після проголошення Україною незалежності постало питання про подальшу долю потужного ядерного арсеналу, який знаходився на її території. Це питання було одним з ключових для подальшого розвитку молодої української держави, оскільки США та Росія однозначно бажали бачити Україну без'ядерною державою, і тиснули на неї з метою того домогтися. Ігор Антонович, згадуючи події тих років, зазначав, що на той час керівництво України не до кінця розуміло багатьох питань. Наприклад, що таке боєголовка, що таке обслуговування ядерної зброї, яка розташована була на території України; як здійснюється управління цією ядерною зброєю, що таке ядерна кнопка, тощо. Перед експертами були поставлені конкретні питання, які зводилися до того: "Як бути далі з ядерним арсеналом в Україні, чи є можливість в Україні його утримувати, а якщо є можливість, – що для цього необхідно. Чи є в Україні достатня кількість фахівців, які здатні утримувати цю зброю, обслуговувати і розробляти, і напрацювати далі на нові елементи. Чи є в Україні економічні можливості і важелі, для того, щоб ця зброя...". Згадуючі ці доленосні для України події минулого, Ігор Антонович завжди жалкував, що тодішнє вище політичне керівництво не врахувало думки

меншості експертів (до яких належав і він), які пропонували зберегти в Україні тактичну ядерну зброю, а ліквідацію всього ядерного арсеналу проводити у довготривалі терміни. Сьогодні ми можемо лише констатувати, що можливо б по-іншому розвивалась ситуація у 2014 році, як би тодішнє політичне керівництво країни прислухалося до думки цієї групи експертів. Ігор Антонович з сумом констатував, що такі дії України щодо ліквідації свого ядерного потенціалу не наслідували інші держави. Більше того, у світі сьогодні з'явилися нові ядерні держави.

Нині можна лише пожалкувати, що не велись записи спогадів Ігоря Антоновича і багато деталей пам'ять не зберегла.

Його спогади про життя в США, про побут студентів американських вузів (університет США "Боулінг Грін" штату Огайо і "Істленсінг" штату Мічіган), розкриття та аналіз психології американців, зокрема студентів, глибоке знання англійської мови та її американської специфіки, сленгу захоплювали нас, його слухачів. Мої студенти були просто у захваті від нього. І не раз мені говорили, що як вони мені заздять, що я мав можливість слухати лекції цього неперевершеного таланту викладача високої кваліфікації, який володів сучасними методами, прийомами навчання, який міг захопити увагу слухача незалежно від рівня його підготовленості до сприйняття теми розмови, бути у курсі проблеми, що обговорювалася.

Професор І. А. Хижняк зачаровував моїх студентів своєю безпосередністю, умінням імпровізувати. Якось він розповів про таку пригоду у США. Його колега розповідав йому, що зараз у прокаті йде фільм про Шерлока Холмса за оповіданням "Собака Баскервілів". Співрозмовник страшенно вихваляв гру акторів і сам фільм. На це Ігор

Антонович зауважив, що краще, ніж у фільмі покаже голос пса. Заспорили. І тут поважний професор заричав на весь університетський квартал, навіть, машини засигналізували. А це був вечірній час. Через декілька хвилин приїздить поліція. Поліцейський звернувся до них із запитанням "Чи, шановні університетські професори, випадково не бачили скаженого пса, бо їм зателефонували і повідомили, що якийсь скажений пес бігає по кварталі і не дає заснути". На що поважні професори відповіли дуже щиро, стримуючи свій посміх, що "ніякого скаженого пса вони не бачили". Так, американському професору довелося виставляти шанованому українському професору пляшку "Віскі".

Не менш цікавими були його спогади про участь в арабо-ізраїльському конфлікті, під час війни у Єгипті, де він працював синхронним перекладачем, був поранений осколками снарядів. Ми захоплювалися його мужністю. Одного разу ми стали свідками, яких болів йому завдавали ті осколки, яких не вдалося витягти – рани кровоточили, супроводжуючись страшенним болем, а він посміхався і продовжував розмову... Кілька гострих металевих стрижнів мучили його все життя... В останню нашу зустріч, за тиждень, до його відходу у Вічність, він уперше розповів про свої бойові нагороди: два ордени "Бойового Червоного прапора" та два ордени "Червоної Зірки"!!! І хто б міг подумати, що цей інтелігент, знаток джазу та "Бітлз", миролюбивіший із людей, страшений "котячий батько" – справжній герой. Військовий вищого ґатунку!

А ще раз, якось Ігор Антонович поділився інформацією, що уже у роки незалежної України до нього "доброходи з Кремля" не раз зверталися з пропозицією переїзду до червонозоряної на кремлівських баштах Москви, де б на нього чекала висока пенсія, цікава робота і матеріальне

благополуччя. Та, професор І. А. Хижняк залишився вірний своїм переконанням, своєму не кон'юктурно-шароварному патріотизму, батьківській заповіді – триматися своєї української землі, бути вірним її сином, а не “благополучним запродавцем”.

Професор І. А. Хижняк був глибоко віруючою людиною. Його вирізняла справжня духовність, життя не за формою дотримання християнських чеснот, а за Вірою. Дуже цікавою виявилася одна з розмов про Біблію, про різне звучання англійською молитви “Отче наш”, її інтерпретація та дослівний український переклад, і які нові смисли він несе.

Ми, учасники цих “посиденьок”, інтелектуально збагачувалися на наступні півроку і тільки могли звіряти його прогнози про перебіг подій у світі та в Україні. Особливо пам'ятним був аналіз суспільно-політичної ситуації у дні Помаранчевої революції (2004 року), а згодом і Революції гідності (2014 року), його прогнози, що події “завершаться великою кров'ю...” (хто міг у це тоді повірити !?).

Ігор Антонович був чудовим і дотепним розповідачем. Він захоплював співрозмовника вишуканою українською мовою, гумором, умінням вжити красне слівце, артистизмом, на пам'ять процитувати у тему розмови, розповісти народну байку, процитувати коломийку, пригадати курйозну історію і зовсім не важливо, що вона була з його особистого життя, розповісти анекдот, які викликали наш сміх. Одного разу до нашої чоловічої кампанії напросилася дружина ще одного мого учня-студента (нині кандидата історичних наук) О. Ю. Кирієнка. Вона не раз чула від свого коханого захоплені розповіді про неперевершеного інтелектуала, видатного науковця-аналітика, знаного не тільки в Україні, але і серед міжнародного наукового загалу, прогнози якого є правдивими і такими, що збуваються. За фахом Катерина –

хімік. Проте й вона після цієї зустрічі була у захваті від світлого і гнучкого розуму, від розважливості та ґрунтовності висловленої думки, від енциклопедичності знань Ігоря Антоновича в сфері історії міжнародних відносин, соціальної філософії та політології, блискучого системного аналізу сучасних міжнародних відносин; від його уміння моментально формулювати рішення. Як з ним було цікаво говорити! Здавалося, немає проблеми, яку б не знав, не продумував, не аналізував. А ще вона хотіла почути поради. Як у такий складний, мінливий і непередбачливий час можна планувати народження дитини?! Відповідь професора була однозначною: "Часів простих не було, немає і не буде, а діти є сенсом життя!". Сьогодні родина Кирієнків виховує донечку Софійку.

Професор І. А. Хижняк захоплював мене і моїх студентів своєю великою працездатністю. Здавалося, його мізок не мав часу на відпочинок, він, не зупиняючись ні на хвилину, генерував думку, ідею, концепцію. Він постійно працював: писав статті, монографії, шукаючи будь-якої можливості їх опублікувати. Йому було важливим, щоб його інтелектуальна праця була в нагоді, як науковцю, так і студенту. Не раз він читав нам глави своїх майбутніх книг, звіряючи, чи достатньо зрозуміло він викладає матеріал, чи є зрозумілою його думка, обґрунтованим його погляд, оцінка. І це також захоплювало юних студентів, що такого масштабу інтелектуал зважає на думку пересічного юнака – студента. Його науковий доробок цікавий моїм вихованцям: монографії, підручники, десятки теоретичних і науково-методичних статей. Він був активним мандрівником, що відвідав десятки цікавих історичних місць і краєзнавчих об'єктів в Україні.

Доктор історичних наук, доктор політичних наук, професор історії, професор політології, академік Української академії політичних наук, дійсний член Американської академії соціальних і політичних наук, І. А. Хижняк до останнього свого подиху полищався невинним оптимістом. Він вірив, що Матір Божа і Божий Промисел оберігає Україну, Батьківщину, його і наших предків, і тому не раз говорив, що “Україна – це держава всупереч” і що у ній усе зміниться на краще.

*Валентина КРИЖАНІВСЬКА,
кандидат історичних наук, доцент
Історичного факультету
Національного
педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова*

ХИЖНЯК ІГОР АНТОНОВИЧ (1948–2020): ТЕПЛІЙ СПОГАД ПРО ВЧЕНОГО ТА КОЛЕГУ

"...Творчу поведінку я розумію як зусилля у пошуках свого місця у спільній людській справі і як обов'язок у цій спільній справі залишатися самим собою. ...Кожна людина, якщо вона доб'ється такого свого місця в житті, приносить для всіх невідмінно щось нове... і в цьому і є вся наша творчість". (М. М. Пришвін)

Таємниця творчості вченого, письменника, митця назавжди залишається загадковістю. Адже крім пошуків інтелектуальних, завжди присутні пошуки духовні, якими живе кожна людина, шукаючи відповіді на сокровенні питання буття, вибудовуючи свою модель світу. Кожна людина неповторна – це особливий невичерпний Всесвіт, у якому вона живе, яким вона ділиться з іншими, а потім забирає з собою. Це не лише стежки, якими вона пройшла, але і голос та інтонація, і усмішка в очах – віддзеркалення частинок душ, успадкованих від давніх поколінь.

В. І. Вернадський підкреслював, що “людська особистість, як і все в оточуючому світі, не є випадковістю, а створена тривалим ходом попередніх поколінь”. Якщо це людина науки, то, будучи ланкою у цьому ланцюжку, вона залишає по собі картину світу в своїх працях, які відтворюють її душу і відповідають на виклики світу. Недаремно вважають, що “головні біографічні факти в житті вченого – його книги”, але і витоки роду, і оточення, і уподобання теж не менш важливі.

Життєвий шлях І. А. Хижняка почався у Львові, де тоді проживала його родина. Великий вплив на формування особистості майбутнього вченого справив батько – відомий український журналіст, письменник Антон Федорович Хижняк (1907–1993), який працював головним редактором обласної газети Львівщини “Вільна Україна” (1944 до 1950 рр.).

Родовід А. Ф. Хижняка мав коріння на Харківщині, у степовому селі Зачепилівка. Вихідцю із селянської родини, який рано розпочав трудове життя, необхідно було здолати великі труднощі, щоб обрати шлях літературної діяльності. Саме талант, працелюбство, любов до книги Антона Федоровича Хижняка допомогли йому стати журналістом, який у 1930-і роки редагував газети міст Краснограда, Змійова, Ізмаїла, Куп’янська, Харкова. Професійна журналістська робота посприяла його спілкуванню з В. Сосюрою, Л. Первомайським, О. Копиленком, які на той час вже були відомими українськими літераторами. З 1950 до 1961 р. А. Ф. Хижняк працював головним редактором “Літературної газети” (з 1962 р. – Літературна Україна) у місті Києві. На цей час припадає вихід у світ його відомого роману “Данило Галицький”, повістей “Тамара”, “Невгамовна” та ін., які мали в основі глибоке дослідження

автором історичних джерел. Зацікавленість батька історичними сюжетами, мистецтвом, можливість спілкування з творчими людьми формувало картину світу майбутнього професора І. А. Хижняка.

Родина Хижняків мешкала в історичному центрі столиці радянської України – стародавньому золотоголовому місті Києві. Спочатку на вулиці Хрещатик, 15, а з 1952 року – у будинку письменників (вулиця Велика Васильківська, 6), де знаходиться відома киянам книгарня “Сяйво” (це та частина радянської архітектурної спадщини, що гідна поваги). Будинок у стилі ретроспективізму, фасад якого прикрашено еркерами і великими арковими прорізами магазину “Сяйво” – пам’ятка архітектури. Перший поверх оброблено блоками-рустами сірого граніту, що надає йому ошатності. У ньому проживали відомі діячі науки і культури, українські поети та письменники Остап Вишня, Платон Воронько, Юрій Дольд-Михайлик, Василь Козаченко, Іван Ле, Семен Скляренко, Микола Нагнибіда, Степан Олійник та ін., у книгарні можна було отримати автограф М. Рильського, В. Сосюри... Це був цілий життєвий уклад, не менш важливий, ніж їхні твори.

Неподалік у 1952 р. відкрився кінотеатр “Київ” (у формах радянського неокласицизму, з використанням елементів українського декоративного мистецтва), який став для киян важливим осередком спілкування. Будівля кінотеатру розташована у щільній забудові кварталу між житловими будинками кінця ХІХ – початку ХХ ст. Мережа навколишніх вулиць вела до театрів, музеїв міста.

Відомо, що на спосіб життя, свідомість городянина впливає міський ландшафт. Київські вулиці продовжують зберігати пам’ять про тих, хто там жив і творив. І хоча Київ дитинства і юності Ігоря Антоновича майже канув у минуле, але в колективній історичній пам’яті повоєнного покоління

залишилися ознаки і символи не тільки міста, а й того далекого часу і життя, що впливало на їхній світогляд. Так, наприклад, про відбудований архітектурний ансамбль Хрещатика, (де певний час жила родина І. А. Хижняка), з легендарним каштановим бульваром, пригадує член-кореспондент Національної академії мистецтв Василь Чебаник: "...Ми по Хрещатику як по саду ходили". Жодне місто в Європі не мало тоді стільки зелених насаджень (не випадково у 1969 р. на гербі Києва було "узаконено" каштан як символ радянської столиці, а пісенними гімнами стали "Київський вальс", який починався словами "Знову цвітуть каштани..." А. Малишка і П. Майбороди (1950 р.), а також пісня "Києве мій" зі словами "Грає море зелене..." І. Шамо і Д. Луценка (1962 р.). Звичайно, грані минулого можуть бути різні у кожного. Проте історична спадщина об'єднує минуле, теперішнє і майбутнє, якщо навіть вона суперечлива. Так і музика того часу віддзеркалює дух доби, коли вона створювалася. Доба 1960-х років позначилася певним оптимізмом, а тимчасова хрущовська лібералізація суспільно-політичного життя, вселяли надії на краще. Далеко не все в тому житті було правдивим, але і не все було об'єктом споживання. Доступність театрів, філармонії дозволяла навіть студентам тієї радянської доби слухати класичну музику у виконанні симфонічних оркестрів, відомих виконавців, які з успіхом гастролювали за залізною завісою – у країнах Західної Європи.

Музика стала важливим чинником духовного становлення І. А. Хижняка. Завдячуючи своїм здібностям, він успішно закінчив знамениту Київську музичну школу ім. М. В. Лисенка (по класу фортепіано). Мудрість батьків виявилася у розумінні того, наскільки музика відіграє важливу роль у творчому становленні людини, сприяє реалізації її можливостей. Адже музика – це "вище

мистецтво", "одкровення більш високе, ніж філософія", яке може фіксувати історичні зміни, стати символом епохи, торкнутися глибин душі. Музичне мистецтво, як і філософія, шукає відповіді на вічні питання. Недаремно Борис Пастернак писав: "Світ – це музика, до якої потрібно знайти слова". Вибираючи між музикою і словом, молодий І. А. Хижняк вибрав слово і шлях гуманітарія, але музику не полишав ніколи.

Студентські роки його припали на час змін у духовному житті суспільства, коли шістдесятники і дисиденти закладали важливу передумову – жити у свободі. Закінчивши КДУ імені Т. Г. Шевченка у 1972 р., І. А. Хижняк продовжив навчання в аспірантурі. У 1980 р. він успішно захистив кандидатську дисертацію "Державне регулювання та ідеологічна орієнтація культурних процесів у США 60-70-х років ХХ ст.". На той час ця проблематика в радянській історіографії залишалася майже недослідженою і стала предметом його подальших пошуків і в докторантурі КДП імені О. М. Горького, яку він завершив у 1991 р. докторською дисертацією "Проблеми соціального регулювання сфери культури США 60-80 рр. ХХ ст.". У 1993 році І. А. Хижняк став першим вченим-гуманітарієм України, запрошеним для читання лекцій в університетах США.

Майже півстоліття плідної наукової та викладацької діяльності доктора історичних наук, доктора політичних наук І. А. Хижняка, який пройшов шлях асистента, доцента, професора, академіка Української академії політичних наук знайшли відображення у наукових працях (українською, російською, англійською мовами, 5 монографій, 7 підручників). Своє призначення він втілював у працях з історії, політології, міжнародних відносин, перекладацькій діяльності тощо.

Досконало володіючи англійською, французькою, арабською мовами, використовуючи значне коло іноземних

джерел, вчений опублікував ряд новаторських праць з історії культури США, які значно розширили поле історичних досліджень. Варто зазначити, що у 1980-90-ті роки українські історики долучалися до надбань світової історіографії, горизонти історичної науки змінювалися, акценти змістилися у площину антропологічного підходу до вивчення історії, дослідження проблем культури, картини світу людини, її менталітету. Адже специфіка кожного суспільства визначається і його культурною, а не лише соціальною організацією. Про це писав В. С. Біблер: "У ХХ сторіччі феномен культури ...все більше зрушується у центр людського буття, пронизує (знає про це людина чи ні...) усі вирішальні події життя і свідомість людей нашого сторіччя". Відтак, якщо культура лежить в основі суспільного розвитку, економіка, політика, право можуть виступати як підсистеми культурного. На це звернув увагу І. А. Хижняк, простежуючи, як через культуру транслиуються цінності, притаманні тому чи іншому суспільству. Культурним процесам у США (1960-80 рр.) присвячено ряд ґрунтовних його праць, що пояснюють взаємодію культури і соціуму. Адже кожна культура завжди виступає в ієрархії символів і знаків. Одним із таких символів другої половини ХХ ст. стала рок-музика – феномен, який допомагає зрозуміти у якому світі ми живемо. Тим більше, що "музика – це поле битв ідей, вона безпосередньо може виражати істину часу", саме в ній зберігається дух тієї чи іншої епохи. І. А. Хижняк, досліджуючи таку суперечливу проблему, як історія американської і англійської рок-музики, (яку в ті роки радянська влада взагалі не сприймала), переконався у цьому, потрапивши до кола "прихильників буржуазної культури".

Витримавши безпідставну критику, він переконливо показав зв'язок рок-культури і соціально-політичного життя США другої половини ХХ ст., а також ті зміни, що відбулися

в цей час у світі (бунт покоління 1960-х років). І. А. Хижняк зазначав, що рок – це не лише музика, а це спроба створення нової культури, нового стилю життя молоді, намагання розібратися у своєму внутрішньому світі. Це дзеркало моралі соціуму, а також – це і протест проти існуючих у ньому соціальних норм (Хижняк І. А. Парадоксы рок-музыки. Мифы и реальность. К., 1989).

До проблем взаємозв'язку культури і соціуму І. А. Хижняк, повернувся у 2014 р. у праці “Рок-н-ролл: реальность и виртуальность в информационном пространстве США и Великобритании...”, виявивши спільне і відмінне у країнознавчих підходах до цього феномену в обох країнах. Очима історика, політолога і міжнародника він простежив управління інформаційними потоками в сфері рок-музики, діяльність культурної індустрії, з'ясовуючи, що стояло за політизацією рок-музики, як талановиті рок-виконавці могли стверджувати свою громадянську і життєву позицію (рок у боротьбі за мир, антирасистський рок тощо). І. А. Хижняк зазначав, що наявність протесту ще не робить музику роком. Рок-музика (як контркультура) не є повною відмовою від минулих культурних цінностей, але є взаємодією з ними і трансформацією, об'єднуючи різні культурні ідеї на рівні осмислення дійсності. Подібний плюралізм стилів, мов мистецтва, світоглядних моделей, на думку Ж.-Ф. Ліотара, можна визначити як “постмодерністське становище” культури, коли реалізується одна із основних ідей постмодернізму – демократизація культури, відмова від вищих ідеалів. Змінюються правила гри в науці, літературі, мистецтві. Умберто Еко підкреслював: “Постмодернізм – це відповідь модернізму: якщо минуле неможливо знищити... його потрібно переусвідомити”.

Таким чином, нові методологічні підходи були реалізовані І. А. Хижняком для розробки концепції:

“Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальної і постіндустріальної трансформації (другої половини ХХ ст.): соціально-політичний вимір”.

Важливим напрямком дослідження автора у площині культура-соціум, став аналіз комерціалізації культурного життя, впровадження технологічних новацій, які потужно вплинули на музичну індустрію. І. А. Хижняк наводить переконливі дані про вплив хайпінгу (поєднання крупних монополій і банків з прибутками культурної індустрії) на рок-музику, на участь рок-зірок у передвиборчих кампаніях президентів США тощо. Гроші стали контролювати цю галузь. Справжні цілі культурної індустрії перейшли в соціально-економічну площину.

Окрему увагу І. А. Хижняк приділив питанням міжнародних відносин, увівши для їх характеристики важливий елемент – субрегіонально – підсистемний, розвиваючи цю ідею у наступних дослідженнях (Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918). К., 2009).

Вагомим здобутком вченого стала розробка концепції “Системні виміри сучасних політичних проблем в інформаційно-комунікативному просторі”, а також роботи у напрямку вивчення еволюції цінностей (аксіології постправди і постпорядку) у глобальному середовищі, дослідження питань створення цивілізаційної ідентичності України в умовах глобалізації. Зокрема, було проаналізовано поняття “нація” і компонент етнічної приналежності. І. А. Хижняк запропонував нову назву для держави перехідного періоду, опублікувавши такі праці як: “Держава всупереч”: імперативи забезпечення її суверенітету – 20 років потому (2013) та Другий етап “Держави всупереч”: уроки Євромайдану VS реалій об’єктивних історичних обставин (2014).

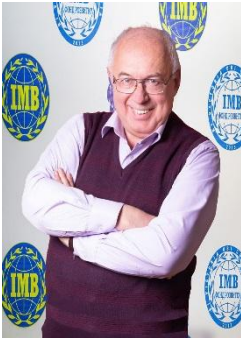
У фундаментальній монографії І. А. Хижняка “Від навіки разом до “omnes et singulos” (разом і окремо). Україна

у системному протистоянні глобальних полюсів сили." (К., 2018. 416 с.) (автор зазначив, що вона носить експериментальний характер) – здійснена перша спроба проаналізувати еволюцію формування регіональних структур, модернізацію як визначальний фактор глобального і регіонального значення, специфіку "гібридної" інформаційної війни тощо. В роботі визначаються важливі фактори встановлення геополітичного коду України – її географічне розташування і політична самоідентифікація національної еліти. На думку автора, в якості однієї з ключових настанов має стати формула – "omnes et singulos" (разом і окремо) – як відображення дії нового субрегіонального підсистемного утворення, а також як новий тип геополітичної і культурно-цивілізаційної самоідентифікації Незалежної України. Оволодіння автором великого масиву документальних джерел та літератури іноземними мовами, дозволили йому розробити авторську концепцію становища та розвитку України у системному протистоянні глобальних полюсів сили, що збагатило українську історіографію працею нового типу.

Професор І. А. Хижняк належав до того покоління вчених, які в пострадянській період, використовуючи надбання світової історіографії, внесли нове в розуміння самого процесу історичного пізнання. Замість схеми з ідеєю "вторинності свідомості" приходить усвідомлення нерозривного зв'язку і взаємопроникнення матеріальної та духовної сфер у цьому процесі.

Талант вченого поєднувався в особі І. А. Хижняка з талантом педагога, який читав цікаві змістовні лекції, притягував до себе колег, студентів інтелігентністю, бажанням довершеності. Він залишив по собі добру пам'ять, наукову спадщину, вдячних своїх учнів, які продовжують його справу.

*Володимир Андрійович
МАНЖОЛА*

*Григорій Миколайович
ПЕРЕПЕЛИЦЯ*

*Сергій Павлович
ГАЛАКА*

СПОГАДИ ПРО І. А. ХИЖНЯКА

Ігор Антонович Хижняк увійшов в історію української наукової політичної думки як видатний науковець, знаний не тільки в Україні, але і серед міжнародного наукового загалу. На початку 90-х років він був першим українським вченим – істориком та політологом України, запрошеним для проведення лекцій та наукових досліджень в університетах США. Його відрізняло блискуче володіння англійською, французькою та арабською мовами.

Та можливо найбільш характерною рисою, яка виділяла його серед іншого академічного наукового загалу були його енциклопедичні знання в сфері історії міжнародних відносин, соціальної філософії та політології. Ігор Антонович був вченим-концептуалістом. Його високі наукові здобутки відомі як в галузі історії, так і в політології. Свідченням цьому є захист двох докторських дисертацій. Поєднання цих двох галузей гуманітарних наук дало йому змогу досягти унікальних наукових результатів, викладених в наукових роботах і публікаціях, серед яких фундаментальні

монографії, підручники та безліч колективних монографій, опублікованих в Україні та зарубіжних країнах.

Про авторитет І. А. Хижняка, як відомого українського вченого і педагога вищої школи, свідчить й те, що він був членом кількох вчених спеціалізованих рад, виступав при захисті дисертацій із всесвітньої історії, політології та міжнародних відносин, редактором і рецензентом наукових і навчальних видань. Маючи такі видатні наукові здобутки, І. А. Хижняк виховав цілу плеяду науковців-міжнародників, створивши свою власну наукову школу.

Все своє життя Ігор Антонович повністю віддав науковому пошуку. Як науковця його відрізняла наукова сумлінність, неймовірна працездатність, об'єктивність наукового аналізу та системність дослідження. В українську політичну науку він увійшов як блискучий автор системного аналізу міжнародних відносин. Його роботи є чудовим прикладом дослідження динаміки і механізмів дії базових загальноєвропейських міждержавних систем та основних тенденцій, принципів і норм у сфері міжнародних відносин. Зокрема, ним вперше було введено в науковий обіг нові ключові терміни характеристики міжнародної системи для структурування всієї сукупності міждержавних відносин в Європі.

В своїх останніх роботах І. А. Хижняк, спираючись на документальні джерела, праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, зробив спробу представити новий об'єктивний системно-історичний підхід до аналізу основних трендів розвитку пострадянського простору. Таким чином, пріоритетом в цих останніх монографіях Ігоря Антоновича стало осмислення автором новітніх тенденцій та закономірностей для розробки нової парадигмально-методологічної бази, яка би відповідала новим вимогам

дослідження швидкоплинної історичної реальності ХХІ століття. В цьому сенсі його роботи сміливо можна віднести до студій нового покоління української історичної та політологічної науки. Стиль написання монографій та наукових праць І. А. Хижняка відзначаються чітким представленням трансдисциплінарного принципу подачі матеріалу у вигляді нарисів, а точніше, окремих проблемних конкретно-наукових досліджень з історії становлення української державності доби Незалежності, з теорії політичного аналізу глобальних, цивілізаційних і регіональних проблем, а також міжнародних відносин, що об'єднані спільною ідеєю всіх авторських інноваційних підходів, запропонованих для дискурсу у даній студії.

Зміст монографій І. Хижняка відзначається чітким дотриманням наукової логіки, коли йдеться про змістовне наповнення обраних для розгляду проблем, особливо тих, які стосуються визначення фактору України у сучасному протистоянні глобальних полюсів сили. Його наукові роботи містять ряд гіпотез, що вперше пропонуються для публічного обговорення. В їх контекст закладений багатомірний погляд на цілу низку дискусійних проблем, які лежать в межах ексклюзивно авторських гіпотез відносно базових оцінок подій і явищ, що відбуваються у сучасних процесах як економіко-політичного, так і культурно-цивілізаційного розвитку. Такий підхід яскраво проявляється в його дослідженнях російсько-українських відносин. Зокрема, це стосується ключових підсистемних віртуальних складників їх неопатримоніальної природи, які функціонують в якості базових державних регуляторів як в Росії, так і в Україні.

Отже наукову діяльність І. А. Хижняка можна вважати серйозним внеском у забезпечення наукових співробітників, аспірантів, магістрантів і студентів вузів добротним і,

головне, актуалізованим аналітичним матеріалом у галузі міжнародних систем і глобального розвитку у поєднанні зі студією подій, які відбуваються на тлі становлення і розгортання контраверсій сучасних глобальних трансформацій та тенденцій неопатримоніального характеру пострадянського розвитку України.

Ось таким інтенсивним, багатограним і плідним було наукове життя Ігоря Антоновича Хижняка, сповнене грандіозними науковими планами і перспективними задумами. Його творча праця буде прикладом сумлінності і відданості науковому пошуку для багатьох поколінь українських науковців, які будуть спиратися в своїх дослідженнях на ту наукову спадщину, яку залишив після себе доктор історичних наук, доктор політичних наук, професор політології, академік Української академії політичних наук Ігор Антонович Хижняк.

*Професори кафедри міжнародних відносин та
зовнішньої політики Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка:*

*В. А. Манжола,
доктор історичних наук
Г. М. Перепелиця,
доктор політичних наук
С. П. Галака,
доктор політичних наук*

*Б. І. Андрусишин,
доктор історичних наук, професор,
заслужений діяч
науки і техніки України,
академік Української академії
історичних наук,
АН вищої школи України,
Української академії
політичних наук,
декан факультету
політології та права
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова*

ПРОРОЧИЙ ДАР ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА

Серед викладачів історичного факультету КДПІ імені О. М. Горького рубежу 70-80-х рр. ХХ ст. професор Ігор Антонович Хижняк вирізнявся особливою ерудицією.

У той час доцент, кандидат історичних наук І. А. Хижняк у нас, студентів 5 курсу історичного факультету, викладав навчальну дисципліну "Новітня історія країн Європи і Америки (друга половина ХХ ст.)", читаючи лекційний курс та проводячи семінарські заняття. Лекційні, а особливо, семінарські заняття Ігоря Антоновича нас, студентів, захоплювали тією інформацією, котру ми не могли ні прочитати у доступній нам літературі, ні дізнатися з першоджерел. Доступність такої літератури у ті часи була досить обмеженою, або для нас студентів – неможливою.

Особистість молодого викладача І. А. Хижняка нас, юнаків, захоплювала не лише глибоким та всебічним знанням предмету, але й манерою поведінки, зовнішнім вбранням (умінням одягатися, відстежувати тенденції моди та стилю). У ті часи, як їх офіційно називали, “розвинутого соціалізму”, а фактичного дефіциту товарів повсякденного попиту, чим була тогочасна радянська дійсність, для нас приклад Ігоря Антоновича був досить повчальним та практичним.

Аудиторні заняття з доцентом І. А. Хижняком вирізнялися вільною атмосферою спілкування, відсутністю певної зверхності у ставленні до студентів, що нам тоді найбільше імпонувало. Ігор Антонович любляв у якості “розминки” продемонструвати останню модель ручки “Parker” (мабуть, привезеної ним з Єгипту) чи провести, як ми сьогодні це б назвали, невеликий майстер-клас з підбору кольору і розміру краватки за останнім модним паризьким трендом, чи підібрати запонки до манжетів сорочки.

Заняття молодого викладача І. А. Хижняка мали людський вимір: він міг з нами поспілкуватися на теми моральних цінностей, вибору життєвих орієнтирів та життєвої позиції, реалізації особистості та професійних інтересів, обговорити питання про риси характеру, які необхідно виховувати для досягнення поставленої мети, тощо.

Так, одного разу він розповідав, чи то про свого однокласника, який у своєму житті не бачив іншого сенсу – як тільки фінансове благополуччя та матеріальний добробут. У ті часи сфер, де б можна було мати значний фінансовий зиск, було не так багато. Однією з таких сфер була торгівля на ринках. Так, хлопець влаштувався працювати м’ясником на столичному Бессарабському ринку. Це було місце

“шопінгу” для столичної богеми та нечисленних іноземців – гостей столиці Радянської України. І дійсно, він мав зиск зі своєї роботи: жив і ні в чому собі не відмовляв, і при цьому агітував друзів собі у помічники, мовляв, “що таке наука, а тут будеш на грошах спати”.

Проте, Ігор Антонович мотивував свій вибір так: “Я обрав інший життєвий шлях, не грошово-торговий, а такий, що дає насолоду інтелектуальній праці, перспективу самореалізації як науковця, відкриває можливості та шляхи задоволення духовних потреб, широкого кола спілкування з молоддю, якій можна передавати свої знання, й які передаватимуть іншим – ще молодшим”.

Цей приклад ненабагато старшої від нас молодій людині надихав нас – обирати життєву стежу, яка б відкривала перспективи духовного саморозвитку, інтелектуального збагачення, а не тільки дбання про наповнення свого гаманця, хоча це було не так легко у ті часи – порожніх прилавків магазинів, коли найпрестижнішими професіями вважалися – продавець, обліковець товарів чи завідуючий складом продовольчих або промислових товарів.

Яскраве враження молодий викладач справив своїм аналізом-прогнозом майбутнього багатьох одногрупників. Так, для Василя Горбатенка спрогнозував – кар’єру компартійного функціонера (секретаря райкому компартії), для Василя Бутника (старости групи) – освітянську кар’єру – спочатку директора школи, а згодом і очільника у освітянській сфері; для Василя Паламарчука – адміністративно-управлінську кар’єру. Автору цих спогадів – кар’єру академічного професора та як мінімум – завідуючого кафедрою, а далі ...

Таке бачення наших життєвих перспектив засвідчувало ще одну рису особистості молодого доцента – віру студента у

свої сили, педагогічний талант розпізнати особистість, її здібності, правильно і чуйно скерувати думки молодшої людини на нові життєві здобутки, збудити здорові амбіції. Перед нами був не просто лектор, а особистість з глибоким аналітичним складом розуму, що цінувала таку ж особистість молодшої людині та могла спрогнозувати її життєві перспективи. "Я так бачу!", – з приязною посмішкою говорив нам Ігор Антонович.

З плином часу прогнози-передбачення Ігоря Антоновича здійснилися, що є одним із свідчень, що нам поталанило не тільки слухати лекції, а мати можливість неформального спілкування з непересічною особистістю, якою був і назавжди залишиться у нашій пам'яті та у пам'яті тисяч інших випускників історичного факультету професор І. А. Хижняк.

А ще Ігор Антонович Хижняк запам'ятався інноваційністю у підході до змісту навчання. Він міг піти традиційним шляхом, як це зробив професор А. Ф. Трубайчук, запропонувати для спецкурсу (була у ті часи така форма поглибленого вивчення навчальної дисципліни, сьогодні ми б назвали це "дисципліною за вибором студента") проблему, що просто поглиблювала б наші знання з основного навчального курсу, наприклад "Друга світова війна", а він пропонує студентам новий, самостійно розроблений спецкурс, який був не тільки актуальним та пізнавальним, а й цікавим для нас, юнаків, – "Масова культура у США" (до слова, І. А. Хижняк – першим в Україні захистив докторську дисертацію на тему: "Проблеми соціального регулювання сфери культури США 60-80-х років ХХ століття"). Перед нами був вибір: слухати курс старшого за віком і більш досвідченого доцента А. Ф. Трубайчука (досить вимогливий викладач), що ревниво ставився до

вибору студентом спецкурсу (вибір його спецкурсу гарантував і успішне складання екзамену з його дисципліни), чи слухати курс молодого, але амбітного викладача – доцента І. А. Хижняка, майже весь курс (70-80 студентів) записався на спецкурс “Друга світова війна” (а коли студент не шукав легкого хліба – “шари”?!), і лише 20 осіб, і серед них автор цих рядків, обрали для себе дисципліну, яка привідкривала “залізну завісу” життя на Заході. І ми не помилилися, та і репресій ніяких з боку старшого колеги Ігоря Антоновича не було (навіть, навпаки, він тішився перед молодим викладачем своєю популярністю серед студентства; заради істини треба відзначити, що Анатолій Фотійович був також, як лектор, цікавий і підходом до викладання, і ерудицією). На своїх заняттях Ігор Антонович познайомив нас з тогочасними західними поп-ідолами, демонстрував оригінальні записи їхніх концертів, інтригував цікавинками їхнього життя.

Проїшов час, і ми стали колегами, працюючи на історичному факультеті, згодом в інституті та в університеті. І завжди при зустрічах я не раз добрим словом згадував Ігорю Антоновичу його прозорливе пророцтво мого професорського майбутнього.

Професор Ігор Антонович Хижняк назавжди залишився у нашій пам’яті – його вихованців студентів – істфаківців-горьківців – прикладом високого професіоналізму вченого – історика, прикладом інтелектуальності та людяності.

*Володимир МИЛЬКО,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу історії України
XIX – початку XX ст.
Інституту історії України
НАН України*

ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК: ДЕКІЛЬКА ТЕПЛИХ СПОГАДІВ (2012–2020 РР.)

Упродовж життя усім нам доводиться комунікувати і працювати із різними за характером, рівнем виховання чи професіоналізму людьми. Надовго ж залишаються у пам'яті лише непересічні, а тим більше видатні особистості, яких завжди цікаво слухати, у яких є чому повчитися. Особисто для мене такою людиною був і залишатиметься професор Ігор Антонович Хижняк. На превеликий жаль, наше знайомство та спілкування тривало лише трохи більше восьми років: із літа 2012 р. і до його відходу у засвіти.

Тривалий час мені, як студенту, було заочно відомо про І. А. Хижняка по його історичних дослідженнях та відгуках викладачів історичного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, із якими у свій час він працював.

Наше особисте знайомство відбулося за посередництва професора цього вишу (моєї almatmater), доктора історичних

наук Ігоря Анатолійовича Коляди, який влітку 2012 р. рекомендував мене в якості кандидата на вакантну посаду старшого викладача Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна". На той час І. А. Хижняк очолював кафедру міжнародної інформації цього закладу і, незважаючи на те, що минуло лише близько двох місяців після захисту мною дисертації, без вагань підтримав таку пропозицію. Коли ж після початку навчального року я отримав диплом кандидата історичних наук, Ігор Антонович відразу посприяв переведенню мене на вищу посаду доцента. Тож саме йому я завдячую наступному п'ятиріччю викладацької діяльності у ВМУРоЛ "Україна".

Пригадую, що Ігор Антонович, вирізняючись досвідом роботи й проживання у США, бездоганним знанням англійської мови, користувався великим авторитетом і повагою серед студентів та колег. Незважаючи на високий професійний статус, посаду, наукові ступені (кандидат філологічних наук, кандидат історичних наук, доктор історичних наук, доктор політичних наук) і вчені звання (професор історії, професор політології), він ніколи не цурався повсякденної роботи, регулярно проводив додаткові наукові семінари на актуальні міжнародні теми, завжди був на глибокому експертному рівні проінформований про поточні політичні події країн Європи та Америки. Наскільки мені відомо, у той час він був чи не єдиним викладачем університету, якому керівництво доручило забезпечити підготовку навчальних програм англійською мовою для українських та іноземних студентів. Ці та інші завдання, які інколи навіть виходили за рамки обов'язків завідувача кафедри, Ігор Антонович виконував із пригаманним йому високим професіоналізмом. Я мав можливість періодично,

здебільшого кілька разів на рік, разом із професором І. А. Колядою зустрічатися та спілкуватися із Ігорем Антоновичем без формального статусу “керівник – підлеглий”.

Під час цих зустрічей мене неодноразово вражало його вміння нешаблонно і критично аналізувати поточні події, здатність до політичного прогнозування.

Пригадую одну із таких зустрічей наприкінці грудня 2013 р., тобто через кілька тижнів після початку Революції Гідності. Ми детально це обговорювали і тоді особливо закарбувалися в пам’яті слова Ігоря Антоновича про те, що події “завершаться великою кров’ю” (!), адже тогочасна влада не погодиться добровільно піти на поступки. І не менш спрогнозованими виявилися його передбачення на можливість російсько-українського збройного конфлікту. На той час такий трагічний прогноз здавався абсолютно нереалістичним, однак, нажаль, він виявився дуже точним.

Маючи надзвичайно багатий життєвий досвід, І. А. Хижняк неодноразово, у тому числі й на наше прохання, ділився деякими давніми спогадами про роботу при посольстві СРСР в Єгипті на початку 1970-х рр. та кумедними історіями про викладацьку діяльність у Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького (сучасний НПУ імені М. П. Драгоманова).

Будучи сином відомого українського радянського письменника А. Ф. Хижняка (1907–1993), Ігор Антонович мав можливість близько спілкуватися із відомими представниками української інтелігенції, тогочасною, так би мовити, культурною богемою. Ці епізоди також інколи зринали у його пам’яті під час нашого спілкування. Одного разу він пригадував як у дитинстві разом із Остапом Вишнею відвідував матчі футбольного клубу “Динамо” на

Республіканському стадіоні ім. М. Хрущова у Києві (суч. НСК “Олімпійський”). Кілька життєвих історій Ігоря Антоновича про пізніші часи дозволили поглянути на місцеву радянську верхівку як своєрідний феномен, коли компартійна діяльність поєднувалася із щирою, нерідко прихованою з очевидних міркувань, любов’ю до всього українського.

Шкода, що Ігорю Антоновичу не вдалося підготувати власні спогади, це було б неабияке цікаве й пізнавальне історичне джерело.

Востаннє ми спілкувалися 30 вересня 2020 р. Тоді, незважаючи на очевидне погіршення стану здоров’я, він, як завжди, зберігав бадьорість духу та демонстрував гострий розум. Нажаль, виявилось, що це були останні миттєвості життя такої непересічної особистості, щирого українця – патріота, що глибоко переживав за долю свого народу, високого професіонала, глибокого аналітика з міжнародних відносин, високо порядного викладача й наставника молодого покоління істориків, особистості високої культури і високих моральних принципів та життєвих стандартів, людяності й порядності, яким полишився у моїй пам’яті професор Ігор Антонович Хижняк.

*М. В. ФЕСЕНКО,
доктор політичних наук,
старший науковий співробітник
ДУ "Інститут всесвітньої історії
НАН України"*

СПОГАДИ ПРО І. А. ХИЖНЯКА

Моє знайомство з Ігорем Антоновичем Хижняком розпочалося заочно, в дитинстві, в 1989 р. У той час я захоплювався музикою і мені пощастило знайти рідкісну на той час книгу "Парадоксы рок-музыки: мифы и реальность". У книзі йдеться про історію виникнення і процеси розвитку рок-музики в США і Англії, аналізуються різні музичні напрямки та течії. В книзі чимало цікавих фотографій, ілюстрацій і вона є одним з перших видань, що вийшли в СРСР. Ця книга – про історію рок-музики, як вона зароджувалася, звідки виникла і як еволюціонувала. Книга вплинула на мій світогляд і сприйняття розвитку західних держав в культурно-історичному контексті.

Прошло 15 років, і в 2004 р. моє знайомство з І. А. Хижняком продовжилось в стінах Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, де він був членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій, а я навчався в аспірантурі. У той самий час І. А. Хижняк був завідувачем кафедри міжнародних відносин та країнознавства Міжрегіональної Академії управління персоналом (2001–2010 рр.). Наше знайомство з І. А. Хижняком поглибилось, коли він запропонував мені викладати на його кафедрі в

Міжрегіональної Академії управління персоналом. Мені пощастило працювати з Ігорем Антоновичем: він був талановитим організатором, а також цікавим лектором, який завжди міг привернути увагу та зацікавити студентів та колег глибиною знань, ерудицією, пізнавальними фактами та захопливими історіями.

У 2007 р. І. А. Хижняк на моє запрошення відвідав м. Маріуполь де перебував майже два тижні на базі відпочинку на узбережжі Азовського моря.

Під час поїздки І. А. Хижняк відвідав краєзнавчі музеї, заповідники, ландшафтні парки, святе джерело. Виходив у відкрите море на кораблі, приймав грязьові ванни, ходив на екскурсії і зустрічався з керівництвом Маріупольського державного університету.

І. А. Хижняк був справжнім істориком і допитливою людиною. Саме тому йому дуже сподобалося відвідання заповідника "Кам'яна могила", який є унікальним пам'ятником геології і археології. Це пісковиковий пагорб, в гротах і печерах якого містяться кілька тисяч петрогліфів – наскальних малюнків стародавніх людей, що жили і кочували в приазовських степах багато тисячоліть. Кам'яна Могила – єдине місце в світі, де зосереджені малюнки, що датуються широким історичним діапазоном: від епохи пізнього палеоліту до середньовіччя (24-20 тис. до н.е. – 11-13 ст. н.е).

Особливий інтерес у І. А. Хижняка викликало відвідування заповідника "Хомутовський степ", де розташоване центральне відділення Українського державного степового природного заповідника в якому зберігається база фундаментальних наукових досліджень. У заповіднику є музей, який дуже сподобався І. А. Хижняку.

Статус Ботанічного заповідника Хомутовський степ отримав ще у 1926 році постановою Ради Міністрів УРСР. Варто відзначити, що степ зберігся до наших днів майже без змін і в заповіднику також збереглися реліктові рослини. До Червоної книги України внесено 26 видів флори.

Після відвідування Хомутовського степу і музею І. А. Хижняк з радістю відвідав святе джерело – “Джерело Конькове”, яке є гідрологічним пам’ятником природи Приазов’я. Джерело утворене підземними водами які випливають з сарматських вапняків і біля основного джерела є ще 12 джерел.

Особливим випадком стало відвідування Маріупольського державного університету та знайомство І. А. Хижняка з ректором К. В. Балобановим. Творчість і талант професора І. А. Хижняка дуже зацікавили керівництво Маріупольського державного університету і з 2007 року Ігор Антонович посилено співпрацює з університетом, бере участь в різних проектах, читає лекції, був членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій. І. А. Хижняк певний час був професором кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики і міжнародної інформації Маріупольського державного університету де його поважали і вважали видатним дослідником з широкої проблематики всесвітньої історії і міжнародних відносин.

Ігор Антонович Хижняк був видатним ученим, талановитим організатором, мудрою і життєрадісною людиною, керівником, а також надійним другом і ми сумуємо за передчасну втрату нашого колеги, друга і соратника.

*Людмила Дмитрівна ЧЕКАЛЕНКО,
доктор політичних наук, професор,
Заслужений діяч
науки і техніки України*

ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК

Сказати, що Ігор Антонович Хижняк – це Людина-Аналітик, Розумніший, Талановитий тощо, – цього буде замало, і так не пояснити, яким же Він був...

Познайомилась з Ігорем Антоновичем в Академії наук, на конференціях і засіданнях вченої ради Інституту. Привернув увагу цікавими виступами: глибокою аналітикою, виваженістю оцінок, послідовністю і доброзичливістю до інших. Майнула думка запросити його викладати в Дипломатичну академію України при МЗС, оскільки на кафедрі, яку очолювала, не вистачало професури, ще й докторів. Довго відмовлявся – важко добиратися до Михайлівської площі і та заробітна платня, яку б одержував, одразу б "вилітала" на таксі. Довго думав, однак, все ж таки погодився.

Студенти сприйняли його спочатку насторожено, але після першої лекції – розкривши вуха і роззявивши роти, записували кожне слово, тобто все, що скаже він, власник кількох наукових дипломів, носій American English (американської англійської), військовий перекладач, доктор наук кількох напрямів, професор. І до того, ще й глибокий

знавець класичної музики, чудовий виконавець найскладніших музичних творів, і Людина – закохана в джаз...

Коли розповіли його біографію – жахнулась – знову Радянський Союз – той монстр, який скалічив і фізично, і морально не одне покоління наших душ, зачепив і Ігоря Антоновича. Чергова війна в Єгипті, і цей інтелігентний юнак і красень, що працював там синхронним перекладачем, був поранений осколками снарядів. Майже все залізо витягли, однак, як виявилось пізніше, далеко не все. Кілька гострих металевих стрижнів мучили його все життя... Від цього ноги не хотіли ходити, тиск стрибав, супроводжував страшенний біль, коли ці залишки чужої війни ворочались коло кров'яних судин. І як Він таке терпів?!

Рятувало його без перебільшення велике кохання – Лисичка, як він ласкаво йменував невисоку, світлу, завжди усміхнену (а в очах сльози) жінку.

Рішення, поради в нього формулювались моментально, розум світлий і гнучкий. Як з ним було цікаво говорити! Здавалось, немає проблеми, яку б не знав, не продумував, не аналізував. Із опонентами не сперечався. Висловлював розважливо свою завжди ґрунтовну думку, і коли деякі з оточення "наскакували", а деякі ще й доволі некрасиво, неповажно, грубо, – ховався в свою мушлю – раковинку і вже з неї не виходив ...

Логіка залізна, аналітика глибока – превалювали через край.

З ним було про що говорити, і було, що послухати...

Дзвоню: Доброго дня, шановний Ігоре Антоновичу! Виручайте! От не знаю, як з'єднати те, що не з'єднується? Як порівняти те, що не порівнюється? Як назвати книгу, статтю...

У відповідь одразу: чотири – п'ять варіантів.

Страшенно відповідальний, дисциплінований. Було важко ходити, але, відповідає: а як же не піти, там же вчена рада, виступ, ще й аспірант жде, або доповідь на конференції... Боже мій! Як йому, пораненому, хворому заздріли деякі фізично справні колеги, що занадто розумний, що з вусами, що дружина красива, що успішний, а ще й книжки повидавав! На плітки не звертав уваги – відмахувався: та, ладно, хай говорять... Хоча, як бачимо, зарубки на серці далися взнаки...

Так, в його монографіях думкам було тісно, не завжди легко сприймався текст, деякі моменти були важкими для швидкого прочитання... Дещо у викладі можна було спростити, адаптувати до сприйняття більшою аудиторією. Однак, на то і індивідуальність кожного автора, щоби бути неповторним. І такий його літературний стиль можна було пояснити специфікою мислення із застосуванням низки слухних у кожному випадку англо-американських термінів.

Щодо людської вдачі – толерантний і глибоко вихований, правила етикету – поведження з людьми в нього просто виблискувало лоском і беззастережною добротою... Завжди галантно мене привітає красивими словами, знайде потрібні компліменти, навіть розтлумачить непросту ситуацію і запевнить, що все зміниться на краще, і так це скаже, що на душі теплішає. Виховання блискуче. Військовий вищого гатунку!

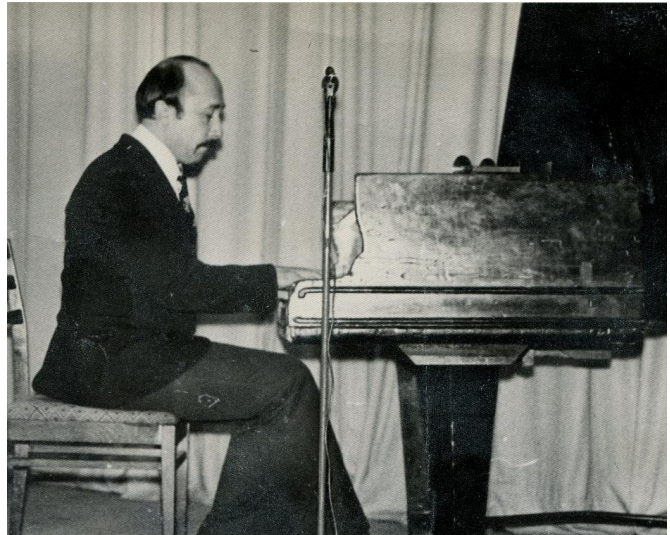
Якось заходжу вперше до Хижняків – ба, в центрі кімнати розкішний рояль! Оце так. Круто! На жаль, потім з-за грошей на операцію цю красу продали...

“І хто ж грає?”, – питаю. Сором’язливо, зашарівшись, він відповів: та я трішки, граю іноді так, всіляке для себе, дрібниці...

Потім дізналася: Ігор Антонович блискуче виконував найскладніші концерти Сергія Рахманінова, твори Ференца Ліста, любив скандинавів – Едварда Гріга ..., французів – Клода Дебюссі... і Петра Чайковського.

Грав у відомих концертних залах Америки, перед дипломатичним корпусом, в США і в інших країнах, і як грав!!! Його записували на радіо та ТВ і потім нескінченно транслювали... А ще обожнював і знав джаз, навіть книгу видав з історії американського джазу.

Згадую передостанню розмову – вперше зізнався, що чудово знає ще кілька мов, і навіть була ідея познайомити читачів з особливостями нестандартної лексики (тобто лайки) різними мовами (англійською, арабською та іншими) і видати книгу. Це був би супер вчинок! Оскільки таке нині є дуже модним і своєчасним! На жаль, не встиг. Треба було завершити написання інших матеріалів. І хто б підказав, і хто може знати, який зробити вибір, що є потрібнішим і що важливішим для нас сьогодні?

І жартома. Ніколи не відвідував після заходів накритий стіл, оскільки Лисичка не дозволяла, типу "і так товстенький"... Згадую, як після якогось заходу, а бачу він голодний, тихесенько зайшли до накритого столу і, вибачте моя славна сусідонька, йому передала найсмачніше, що було... Добряче попоїли і з хорошим ситим настроєм повернулися до зали... Однак домовились: про це Лисичці ані слова..., щоб не сердилась.

Так, мені не вистачає порад цієї мужньої, світлої Людини, його витримки, його лагідного настрою, його усмішки... і гумористичної вдачі.

Він так хотів знайти свої виконавські музичні записи в США! Однак, не встиг. Мабуть, музика супроводжує його душу і там, далеко...

*Микола ДОРОШКО,
доктор історичних наук,
професор, завідувач кафедри
міжнародного регіонознавства
Інституту міжнародних відносин
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

***ІГОР ХИЖНЯК : ВІД "НАВІКИ РАЗОМ" ...
(КРАЇНИ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ:
РАЗОМ ЧИ ОКРЕМО?)***

Серед багатьох книг професора Ігоря Антоновича Хижняка одна, остання, яка є особливим і водночас новаторським типом просвітницької літератури – з багатогранним та багатовимірним поглядом на дискусійні проблеми [Хижняк Ігор. Від "навіки разом" до "omnes et singulos" (разом і окремо). Україна у системному протистоянні глобальних полюсів сили: монографія / Ігор Хижняк. – К. : Саміт-Книга, 2018. – 416 с.]. Автор, спираючись на праці українських та зарубіжних дослідників, дає комплексний системно-історичний аналіз запропонованого ним для дискурсу нового феномену, що з'явився на теренах країн пострадянського простору і сформульований як субрегіональне, підсистемне утворення "omnes et singulos" (разом і окремо). Саме поняття "omnes et singulos" стало своєрідним геополітичним кодом та водночас концептом даного дослідження. Автор виступає із спробою

проаналізувати еволюцію формування регіональних структур, які впливають на глобальний розвиток і появу принципово нових інститутів як планетарного, так і регіонального масштабу. Особлива увага приділяється аналізу субрегіональної підсистеми пострадянського простору, що стала прикладом відтворення нетрадиційного режиму функціонування регіональних підсистем (субрегіонів) як специфічних міжнародних взаємодій. Науковий дискурс у даній розвідці фокусується на самотності реалізації економіко-політичної моделі непатримоніальної ідентифікації, яка є невід'ємною складовою всіх авторитарних режимів країн пострадянського простору.

На основі історико-системних підходів автор поставив за мету визначити глобальні й регіональні процеси, а також методологічні положення теорії міжнародних відносин і політичної концептології, розкрити зміст специфічних понять, які використовуються світовою гуманітаристикою у дослідженні структурних і політичних взаємодій, що відбуваються як у сучасному світі, так і на рівні певного регіону. Методологічні аспекти даної роботи оформлені в ракурсі подачі аналітики економічних та режимно-політичних проблем нової міжнародної політичної системи. Використовуючи регіональний підхід, автор пропонує методологічно обґрунтоване визначення понять "субрегіон", "регіон", "макрорегіон". Зокрема, останній він намагається трактувати як альтернативу цивілізаційному підходу, який фактично залишається домінуючим у західній політологічній та історичній думці. До макрорегіонів вчений відносить: мусульманський, західно-християнський, латиноамериканський та православний. Окремо виділяється поняття географічного макрорегіону: Європи, Азії, Африки, а також мезорегіону: Північної, Південної Америки, Південно-Східної Азії. Поняття

“субрегіон” вживається передусім для означення таких географічних ареалів, як Східна, Центральна, Південна, Західна Європа тощо.

Одним з найбільш визначальних для монографії є комплексний аналіз чинників, що впливають на зовнішньополітичні процеси, пов'язаних зі структурними особливостями нової політичної підсистеми. Це дозволяє забезпечити органічний синтез аналітичних можливостей, як потенціальний додаток до різних сфер практичної діяльності. Поряд із аналізом впливу регіональних процесів на глобальний рівень міжнародних відносин, автор чільне місце відводить аналізу місця прийняття політичних рішень як надскладному і багаторівневому процесові. Більше того, він фокусує свою увагу на міжнародних аспектах, що досі не були предметом окремої наукової студії, а саме – на культурно-цивілізаційних цінностях внутрішньо- і зовнішньополітичних процесів, які стали результатом появи субрегіональних міжнародних підсистем. Згідно авторської концепції, в монографії, з одного боку, підкреслена альтернативність глобального і регіонального, а з іншого – зосереджена на глобальному дисонансі, штучно скомпонованого системного утворення, яке згідно зі своїм первісним призначенням спрямоване на незвичний та егоцентричний, силовий перегляд наявних основоположних міждержавних взаємин.

Ця робота Ігоря Антоновича Хижняка є цілком структурована за своїм змістом та логічною за викладом матеріалу, а також оформлена відповідно до мети та завдань. Згідно обраного трансдисциплінарного принципу подачі матеріалу монографія має вигляд серії нарисів (історизмів), а її підрозділи стосуються теорії політичного аналізу глобальних, цивілізаційних і регіональних проблем, а також міжнародних відносин і зовнішньої політики, що об'єднані спільною ідеєю всіх авторських інноваційних підходів.

Ключове місце в монографії відведено пострадянському простору як окремій російській / "кремлівській" геополітичній підсистемі – так званому Євразійсько-імперському гамбіту. Разом з тим, окрему увагу приділено конкретно-науковим дослідженням історії становлення української державності. Також автор пише про необхідність поглибленого дослідження місця і ролі України в умовах геополітичного протистояння глобальних полюсів сили. Досить точно робиться акцент на тому, що саме у середині двох перших десятиріч XXI ст. склалася своєрідна структура нової системи міжнародних відносин, відповідно до якої і почав формуватися глобальний світопорядок, названий автором як "плюралістична півтораполярність". Хоча, на нашу думку, даний глобальний устрій слід було б характеризувати як транзитивний, позаяк біполярність відійшла в історію, а новий світопорядок ще не оформився у вигляді усталеної й стійкої світ-системи. Тому можемо з впевненістю стверджувати, що світ лише наближається до так званої дифузної багатополярності.

Цілком погоджуємося із твердженням вченого, що одним із каталізаторів трансформації існуючого світопорядку стала Революція гідності в Україні, яка спричинила цілий геополітичний зсув як на субрегіональному, так і глобальному рівні. Революційні події в Україні стали каталізатором подальших трансформаційних процесів на пострадянському просторі у плані прискорення розпаду Євразійської трансрегіональної імперії та посилення як проєвропейського, так і проазійського векторів зовнішньої політики ряду пострадянських країн. Україна стала чи не головною причиною відновлення протистояння Російської Федерації із колективним Заходом, що супроводжується "гібридністю", якій автор відводить чільну увагу у контексті аналізу так званої партикулярності. Агресія Російської Федерації, що

спричинила системне укладення нового міжнародно-політичного ландшафту, супроводжується сплеском національного егоїзму та інформаційним дивертисментом задля супроводу і обґрунтування фіксованого пріоритету застосування воєнної сили. Росія, з метою підвищення свого міжнародного статусу вдалася до завуальованої збройної агресії проти України, а також до дестабілізації всього транзитивного світового порядку. Стратегія сили, яка дала змогу Росії здобути певні тактичні переваги на регіональному рівні, вже у середньо терміновій перспективі не виправдає себе, передусім через відсутність привабливої ідеології для реальних та потенційних її союзників.

Перевагою монографії І. А. Хижняка є й те, що практичні рекомендації автора викладені в післямові, де зокрема зацентровано увагу на шляхах розвитку України поряд з потребою збереження ресурсу і сили її виживання як унітарної держави в умовах системного протистояння глобальних полюсів сили. Відзначається також і важливість історико-політичного чинника та культурно-цивілізаційної складової у подальшому становленні української державності. Логічним є висновок автора про те, що формування нового світового порядку має широкий спектр впливу на діяльність суверенних держав, зокрема й на Україну, яка стала заручницею системного протистояння глобальних полюсів сили. Україна, переконаний автор, відбулася не внаслідок, а всупереч трансформаційним світовим процесам, що активізувалися завдяки проектуванню сили потужними геополітичними центрами. Думки Ігоря Антоновича, запропоновані в монографії, зробили книгу непересічним явищем у вітчизняній міжнародно-політичній науці.

ОСНОВНІ ДРУКОВАНІ ПРАЦІ ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА

МОНОГРАФІЇ

- **Хижняк И. А.** США: государство, бизнес и культура 60-80 годов XX столетия / И. А. Хижняк. – Киев : Вища школа, 1986. – 207 с.
- **Хижняк И. А.** Парадоксы рок-музыки: мифы и реальность / И. А. Хижняк. – Киев : Изд-во ЦК ЛКСМУ “Молодь”, 1989. – 295 с.
- **Хижняк И. А.** Проблемы социального регулирования сферы культуры США в 60-80-е годы XX ст. / И. А. Хижняк. – Москва : Наука, 1991. – 368 с.
- **The U. S. Government cultural Policy-Making.** – Ohio : Bowling Green Univ. Popular Press, 1993. – 286 p.
- **Хижняк И. А.** Патронована культура та культурна демократія у США. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина XX століття): соціально-політичний вимір / И. А. Хижняк. – Київ : Вид-во МВС України, 2001. – 448 с.
- **Хижняк И. А.** Рок-н-ролл: информационная реальность и виртуальность: руководство по истории музыки, социологии культуры, страноведению, управлению потоками международной медиакоммуникации, эстетике протестной тематики и радикализма и многому другому / И. А. Хижняк. – Київ : Освіта України, 2014. – 276 с.

- **Vivat Ukraina! Двадцять років потому. Осмислення / упоряд. В. І. Севастьянов. – Київ : ТОВ. СІК ГРУП “Україна”, 2015. – 1064 с. [Хижняк І. А. Україна: держава всупереч (складові національної безпеки). – С. 408-419.]**
- **Глобалізація і сучасний міжнародний процес : колективна монографія / за заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. – Київ : Університет “Україна”, 2009. – 508 с. – [Хижняк І. А. Міжнародні відносини та глобальні імперативи. – С. 53-72.]**
- **Хижняк І. А. Від “навіки разом” до “omnesetsingulos” (разом і окремо). Україна в системному протистоянні глобальних полюсів сили : монографія / І. А. Хижняк. – Київ : Саміт-Книга, 2018. – 416 с. - Бібліогр.: с. 391-413.**

Підручники, навчальні посібники, методичні розробки

- **Хижняк І. А. Всесвітня історія ХХ століття : підручник / І. А. Хижняк, Ю. М. Алексєєв. – Київ, 1992. – 302 с.**
- **Хижняк І. А. Навчальна програма дисципліни “Глобалістика” (для спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2002. – 16 с.**
- **Хижняк І. А. Навчальна програма дисципліни “Історія міжнародних відносин (1918–1945) частина I (для бакалаврів, спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2002. – 16 с.**
- **Хижняк І. А. Навчальна програма дисципліни “Історія міжнародних відносин (1945 – початок ХХІ ст.)”, частина II (для бакалаврів, спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ, 2002. – 21 с.**
- **Хижняк І. А. Навчальна програма “Історія країн Європи” (ХХ ст. – початок ХХІ ст.). – Ч. I: 1900–1945 рр. / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 32 с.**

- **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Історія країн Європи" (XX ст. – початок XXI ст.). – Ч. II: 1945 – початок XXI ст. / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 27 с.
- **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Міжнародні відносини та світова політика XX ст. – початок XXI ст." / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 38 с.
- **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Глобалістика та геополітика XX ст. – початок XXI ст." / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 47 с.
- **Хижняк І. А.** Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918): підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. А. Хижняк. – Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2009. – 224 с.
- **Морион (І. А. Хижняк)** Системы международных отношений в истории Нового времени: [учебник для студентов высших учебных заведений], (лист № 1.4/18-Г-1368 від 03.08.07) /Морион (І. А. Хижняк). – Київ : Освіта України, 2011. – 360 с.
- **Khyzhnyak Igor A.** Historical, Social and Political Back ground of Great Britain and Common wealth of Nations. A Text Book. Expanded Course Syllabus, Seminars and Independed Students Research Formats / І. А. Khyzhnyak. – Київ : "Ukraine", 2013. – 137 p.
- **Khyzhnyak Igor A.** Historical, Political, Social and Cultural Background of North American Countries. A Text Book. Expanded Course Syllabus, Seminars and Independed Students Research Formats / І. А. Khyzhnyak. – Київ : "Ukraine"; Open International University of Human Development, 2014. – 149 p.

**ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК
основних друкованих праць
професора І. А. Хижняка**

1978

1. **Хижняк І. А.** Культура в системі американського суспільства / І. А. Хижняк // *Всесвіт: літературно-мистецький та громадсько-політичний журнал*. – 1978. – № 9(597). – С. 169-172.

1979

2. **Хижняк І. А.** До питання про основні етапи політики уряду США в галузі культури / І. А. Хижняк // *Український історичний журнал* / Інститут історії України НАН України. – 1979. – № 3. – С. 85-91.
3. **Хижняк І. А.** США: “культурніческіе” дебати и упадок культури / І. А. Хижняк // *Под знаменем ленинизма*. – 1979. – № 17.

1980

4. **Хижняк И. А.** Государственное регулирование и идеологическая ориентация культурных процессов в США (60-70-е годы): автореф. дис. ... канд. ист. наук: спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Киев. Ордена Ленина государственный университет им. Т. Г. Шевченко, Кафедра новой и новейшей истории развитых кап. стран; Игорь Антонович Хижняк; научный руководитель докт. ист. наук проф. А. К. Мартыненко. – Київ, 1980. – 21 с.
5. **Хижняк И. А.** Государственное регулирование и идеологическая ориентация культурных процессов в США (60-70-е годы): дис. ... канд. ист. наук: спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Киев. Ордена Ленина государственный университет им. Т. Г. Шевченко, Кафедра новой и новейшей истории развитых кап. стран; Игорь Антонович Хижняк; научный руководитель докт. ист. наук проф. А. К. Мартыненко. – Київ, 1980. – 208 с.

1983

6. Трубайчук А. Ф. “Білі комірці” виходять з покори / А. Ф. Трубайчук, **І. А. Хижняк** // Під прапором ленінізму. – 1983. – № 9. – С. 70-72.
7. **Хижняк І. А.** Грошовий мішок і культура / І. А. Хижняк // Соціалістична культура. – 1983. – № 2. – С. 44-45.
8. Коломійченко Г. Патріотичний рух мільйонів / Г. Коломійченко, **І. Хижняк** // Під прапором ленінізму. – 1983. – № 16. – С. 36-39.
9. **Хижняк И. А.** США: правительство и культура / И. А. Хижняк // Трибуна лектора. – 1983. – № 7. – С. 39-41.

1984

10. **Хижняк І. А.** Імперіалістична політика правлячих кіл США у галузі ідеології та культури в сучасний період / І. А. Хижняк // Український історичний журнал / Інститут історії України НАН України. – 1984. – № 11. – С. 95-107.
11. **Хижняк И. А.** Политизация культурных процессов в США : 70-80 годы / И. А. Хижняк // Зарубежный мир: социально-политические и экономические проблемы. – 1984. – Вып. 6. – С. 56-66.
12. **Хижняк И. А.** Принятие в США закона о создании национального фонда искусства и гуманитарных наук / И. А. Хижняк // Американский ежегодник. 1984. – Москва : Наука, 1984. – С. 137-151.
13. **Хижняк І. А.** Світовий революційний процес і молодіжний та юнацький рух / І. А. Хижняк // Радянська школа. – 1984. – № 10. – С. 92-93.

1986

14. **Хижняк І. А.** Проти буржуазних викривлень культури Української РСР / І. А. Хижняк // Український історичний журнал / Інститут історії України НАН України. – 1986. – № 1. – С. 155-156. – Рец. на кн. : Ткаченко В. Н. Критика буржуазних фальсифікацій розвитку культури Украинской ССР. – Киев : Наукова думка, 1984. – 160 с.
15. **Хижняк И. А.** Ритмы рока : музыкальная ловушка для молодежи / И. А. Хижняк // Контрасты: 1986. – Киев : Молодь, 1986. – С. 119-127.

16. Хижняк И. А. США: государство, бизнес и культура 60-80 годов 20 столетия / И. А. Хижняк. – Київ : Вища школа, 1986. – 207 с.

1988

17. Хижняк И. А. Рок-музыка и буржуазная музыкальная пропаганда в 80-е годы / И. А. Хижняк //Контрасты : 1988. – Киев : Молодь, 1988. – С. 144-159.

1989

18. Хижняк И. А. Парадоксы рок-музыки: мифы и реальность / И. А. Хижняк. – Київ : Изд-во "Молодь", 1989. – 295 с.

1990

19. Хижняк И. А. Проблемы социального регулирования сферы культуры США 60-80-х годов XX столетия : автореф. дис. ... докт. ист. наук : спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Игорь Антонович Хижняк ; АН Украины, Институт истории. – Киев : Ин-т истории АН Украины, 1990. – 29 с.

1991

20. Хижняк И. А. Проблемы социального регулирования сферы культуры США 60-80-х годов XX столетия : дис. ... докт. ист. наук : спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Игорь Антонович Хижняк ; АН Украины, Институт истории. – Киев : Ин-т истории АН Украины, 1991. – 370 с.

-
-
21. **Хижняк И. А.** Проблемы социального регулирования сферы культуры США в 60-80-е годы XX столетия : монография / И. А. Хижняк. – Москва : Наука, 1991. – 368 с.

1992

22. **Хижняк І. А.** Всесвітня історія XX століття : підручник / І. А. Хижняк, Ю. М. Алексеєв. – Київ, 1992. – 302 с.
23. **Хижняк І. А.** Участь американського бізнесу в патрунуванні сфери культури в 60-90-х роках XX ст. / І. А. Хижняк // Наукові записки: матеріали звітної-наукової конференції викладачів КДПУ імені М. П. Драгоманова за 1991 р. – Київ : Вид-во КДПУ імені М. П. Драгоманова, 1992. – С. 371-372.

1993

24. Khyzhnyak Igor A. East Central European countries in Post-War Period / I. A. Khyzhnyak. – B.G., 1993. – 97 p.
25. Khyzhnyak Igor A. Studies in American Culture / I. A. Khyzhnyak. – B.G. : 1993, [s. a.]. – 93 p.
26. Khyzhnyak Igor A. The U.S. Government cultural Policy-Making / I. A. Khyzhnyak. – Ohio : Bowling Green Univ. Popular Press, 1993. – 286 p.

1994

27. **Хижняк И. А.** Проблемы социального регулирования духовной сферы как один из факторов стабилизации и сохранения культурного пространства (на примере США) / И. А. Хижняк // Трансформация цивилизационно-культурного пространства бывшего СССР (тенденции, прогнозы). – Минск, 1994. – С. 292-306.

1996

28. **Хижняк І.** Від “сплеску” в 1917-му до “стресу” в 1991-му / І. Хижняк, В. Погребняк // Віче. – 1996. – № 5. – С. 148-151.
29. Khyzhnyak Igor A. U.S.Government Participation in Cultural Policy / I. A. Khyzhnyak. – Making.B.G. : 1996, [s. a.]. – 176 p.

1997

30. Коломойцев В. Є. 100 днів президента Ф. Д. Рузвельта : монографія. – Київ : Молодь, 1997. [**Хижняк І. А.** “Новий курс” Рузвельта: Парадокс історії чи історична реальність: передмова].

2000

31. Коляда І. А. “Новий курс” Ф. Д. Рузвельта і права опозиція : негативістська опозиція “Новому курсові” та методи її нейтралізації адміністрацією Ф. Д. Рузвельта (1932–1936 рр. / І. А. Коляда ; ред. **І. А. Хижняк** : передмова ; Національний педагогічний ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : [б.в.], 2000. – 238 с.

2001

32. **Хижняк І. А.** Патронована культура та культурна демократія у США. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір / І. А. Хижняк. – Київ : [б. в.], 2001. – 448 с. – (Авторська серія: “Культура в системі американського суспільства”). *Зміст монографії: Розділ І. Теоретичні засади соціокультурної стимуляції духовно-естетичної сфери США в період індустріальних та постіндустріальних перетворень. – С. 29. Розділ ІІ. Типологія культури післявоєнного американського соціуму: політико-культурний аспект. – С. 52. Розділ ІІІ. Порівняльний вимір культурних зрушень в громадянському соціумі індустріального та постіндустріального суспільств США. Соціальна активність інститутів приватного бізнесу у сфері культури. – С. 119. Розділ ІV. Соціокультурні та антропологічні аспекти діяльності ділового істеблішменту в духовно-естетичній сфері у другій половині ХХ століття. – С. 141. Розділ V. Філантропічні фонди і культура в системі сучасного громадянського суспільства США. – С. 212. Розділ VI. Суб’єкти соціальної дії в соціокультурному просторі громадянського суспільства США в умовах постіндустріального соціуму: параметри індивідуальної культурної наблік полісі. – С. 267. Розділ VII. Політико-культурні особливості наблік регулейшн державних органів США в контексті постіндустріального суспільства. – С. 302.*

2002

33. **Хижняк І. А.** Культурологічний аспект в контексте підходів к глобалізації / І. А. Хижняк // Друга міжнародна науково-практична конференція “На порозі нової доби: актуальні моделі освіти та здоров’я”: тези доповідей, 31 травня – 1 червня 2002 р. – Київ, 2002. – С. 81-82.

34. **Хижняк І. А.** Навчальна програма дисципліни "Глобалістика" (для спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2002. – 16 с.
35. **Хижняк І. А.** Навчальна програма дисципліни "Історія міжнародних відносин (1918–1945), ч. I (для бакалаврів, спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2002. – 16 с.
36. **Хижняк І. А.** Навчальна програма дисципліни "Історія міжнародних відносин (1945 – початок ХХІ ст.)", ч. II (для бакалаврів, спеціалістів, магістрів) / І. А. Хижняк. – Київ, 2002. – 21 с.
37. **Хижняк И. А.** Политический контекст постиндустриального идейного оформления сионизма в России (1897–1917) / И. А. Хижняк // Персонал. – 2002. – № 8. – С. 34-39.
38. **Хижняк И. А.** Практика и парадоксы оформления идейной платформы сионизма / И. А. Хижняк // Персонал. – 2002. – № 9. – С. 38-43.
39. **Хижняк І. А.** Реальні та віртуальні виміри громадянського суспільства в контексті постіндустріальних і посттоталітарного простору / І. А. Хижняк // Дослідження світової політики: збірник наукових праць / ІСЕМВ НАН України. – 2002. – Вип. 20. – С. 19-28.
40. **Хижняк И. А.** Социокультурный контекст паблик регьюлейшин государственных органов США в эпоху постиндустриального общества / И. А. Хижняк // Персонал. – 2002. – № 5. – С. 79-81.
41. **Хижняк И. А.** Функции демократии в гражданском обществе постиндустриального пространства / И. А. Хижняк // Персонал. – 2002. – № 4. – С. 43-46.

2003

42. **Хижняк І. А.** Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір : автореф. дис. ... докт. політ. наук; спец. 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку / Ігор Антонович Хижняк. – Київ, 2003. – 46 с.
43. **Хижняк І. А.** Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір : дис. ... докт. політ. наук; спец. 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку / Ігор Антонович Хижняк. – Київ, 2003. – 448 с.
44. **Хижняк І.** Теоретичні проблеми громадянського суспільства у країнах Заходу періоду постіндустріальних трансформацій / І. А. Хижняк // Наукові праці МАУП. – Київ, 2003. – Вип. 5: Актуальні питання політології. – С. 102-110.

2005

45. **Хижняк І. А.** Міжнародний вимір сучасної глобалістики / І. А. Хижняк // Дослідження світової політики : збірник наукових праць / Ін-т світової економіки і міжнар. відносин НАН України. – 2005. – Вип. 29.
46. **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Історія країн Європи" (ХХ ст. – початок ХХІ ст.). – Ч. І: 1900–1945 рр. / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 32 с.

47. **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Історія країн Європи" (XX ст. – початок XXI ст.). – Ч. II: 1945 – початок XXI ст. / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 27 с.
48. **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Міжнародні відносини та світова політика XX ст. – початок XXI ст." / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП, 2005. – 38 с.
49. **Хижняк І. А.** Навчальна програма "Глобалістика та геополітика XX ст. – початок XXI ст.". – Київ : МАУП, 2005. – 47 с.
50. **Хижняк І. А.** Треті проблеми міжнародних відносин в контексті глобалізації / І. А. Хижняк // Діалог цивілізацій: роль і місце латентних структур в управлінні світом. – Київ : МАУП, 2005. – С. 245-252.

2008

51. **Хижняк І. А.** XXI століття: міжнародні системи та ефект глобалізації / І. А. Хижняк // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2008. – № 3. – С. 49-54.
52. **Хижняк І. А.** Міжнародні системи та ефект глобалізації на початку XXI ст. / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2008. – № 9. – С. 1-6. – Бібліогр. в кінці ст.
53. **Хижняк І. А.** Системи міжнародних відносин на проблеми глобалістики XXI століття / І. А. Хижняк // Історія в школі : науково-методичний журнал для вчителів. – 2008. – № 9. – С. 1-6.

2009

54. **Хижняк І. А.** Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918) : підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. А. Хижняк. – Київ : МАУП : Персонал, 2009. – 224 с. - Бібліогр.: с. 197-206.
55. **Хижняк І. А.** Міжнародні відносини та глобальні імперативи / І. А. Хижняк // Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. – Київ : Університет “Україна”, 2009. – С. 53-72.

2011

56. **Хижняк І. А.** Системы международных отношений в истории Нового времени : [учебник для студентов высших учебных заведений], (лист № 1.4/18-Г-1368 від 03.08.07) / Морион (І. А. Хижняк). – Київ : Освіта України, 2011. – 360 с.
57. **Костюк Т. О.** Помаранчева революція: історична зумовленість та історична невизначеність : монографія / Т. О. Костюк ; рецензенти : **І. А. Хижняк**, Г. Г. Потапов. – Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2011. – 116 с. – Бібліогр.: с. 104-105.

2012

58. **Хижняк І. А.** Прелюдия славы – системная рапсодия Провидения на тему “Независимость США” // Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. – 2012. – Вип. 107, (у двох частинах), ч. I. – С. 22-28.

59. **Хижняк І. А.** Складові безпекового імперативу та стилістика перфоменсу сучасної української політики / І. А. Хижняк // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації : [український науковий журнал] / Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Всеукр. асоц. політ. наук. – 2012. – № 2. – С. 127-131.

2013

60. **Хижняк І. А.** Держава всупереч: імперативи забезпечення її суверенітету – двадцять років потому Української Незалежності / І. А. Хижняк // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: науковий вісник: збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Українська АН. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 78 (11). – С. 357-360
61. **Хижняк І. А.** Держава всупереч: імперативи забезпечення державного суверенітету України доби Незалежності / І. А. Хижняк // Сучасна українська політика. – Спецвипуск: Політична наука в Україні: стан та перспективи розвитку. – Київ: Вид-во "Центр соціальних комунікацій", 2013. – С. 332-343.
62. **Хижняк І. А.** Деякі особливості продукування сучасних технологій прийняття рішень в інформаційному просторі США, Росії та України / І. А. Хижняк // Матеріали міжнародної наукової конференції "Міжнародна інформація: концептуальні та прикладні виміри" / Київський національний університет імені Т. Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – Київ, 2013. – С. 32-34.

63. Khyzhnyak Igor A. Decision-Makers On The Spotlight: Effects Of Informational Press And Public Coverage On Perfections Of Political PR In The USA, Russia And Ukraine / I. A. Khyzhnyak // Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 116 (у двох частинах), ч. I. – Р. 23-27.
64. Khyzhnyak, Igor A. Historical, Social and Political Back ground of Great Britain and Common wealth of Nations. A Text Book. Expanded Course Syllabus, Seminars and Independed Students Research Formats / I. A. Khyzhnyak. – Київ : "Ukraine", 2013. – 137 р.

2014

65. **Хижняк І.** "Держава всупереч", або Альтернативний погляд на генезу державності України (1991–2014 рр.) / І. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2014. – № 8/9. – С. 16-29. – Библиогр. в конце ст.
66. **Хижняк І. А.** Другий етап "Держави всупереч": уроки Євромайдану VS реалій об'єктивних історичних обставин / І. А. Хижняк // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: наук. вісник: збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Українська АН. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 84 (№ 5). – С. 502-506.
67. **Хижняк І. А.** Історичні алгоритми революційності в соціальному просторі України: від передумов до незавершеності підсумкової оптимальності / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2014. – № 12. – С. 16-29. – Библиогр. в кінці ст.

68. **Хижняк И. А.** Рок-н-ролл: информационная реальность и виртуальность: руководство по истории музыки, социологии культуры, страноведению, управлению потоками международной медиакоммуникации, эстетике протестной тематики и радикализма и многому другому / И. А. Хижняк; рецензенты : Н. Н. Рыжков, О. В. Зернецкая. – Киев : Освіта України, 2014. – 276 с. [Книга посвящается жене Светлане]
69. **Хижняк И. А.** Рок-музыка: истоки возникновения / И. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2014. – № 4-5. – С. 47-51.
70. **Хижняк И. А.** Рок-музыка: истоки возникновения (продовження) / И. А. Хижняк // Історія в школі : науково-методичний журнал для вчителів. – 2014. – № 6-7. – С. 45-52.
71. Khyzhnyak Igor A. Historical, Political, Social and Cultural Background of North American Countries. A Text Book. Expanded Course Syllabus, Seminars and Independed Students Research Formats / I. A. Khyzhnyak. – Київ : "Ukraine"; Open International University of Human Development, 2014. – 149 p.

2015

72. **Хижняк І.** Вестфальська система міжнародних відносин: на допомогу вчителю всесвітньої історії / І. Хижняк // Історія в школі : науково-методичний журнал для вчителів. – 2015. – № 1/2. – С. 32-39.
73. **Хижняк І. А.** Віденська система міжнародних відносин / І. Хижняк // Історія в школі : науково-методичний журнал для вчителів. – 2015. – № 3/4. – С. 26-31.

74. **Хижняк І. А.** Історичні і глобальні алгоритми революційності в соціальному просторі України: від передумов до незавершеності підсумкової актуальності / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2015. – № 1-2. – С. 16-30.
75. **Хижняк І. А.** Переосмислення системної суб'єктивної історичної категорії Перша світова війна (введення нових її параметрів у науковий дискурс) / І. А. Хижняк // Перша світова війна: історичні долі держав і народів: збірник наукових праць (до 100-річчя від початку Першої світової війни) / Держ. установа "Ін-т всесвіт. історії Нац. акад. наук України". – Київ, 2015. – С. 53-62.
76. **Хижняк І. А.** Системна специфіка "гібридної", інформаційної війни": учасники, методи та цілі (український контекст) / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2015. – № 11/12. – С. 24-34. – Библиогр. в конце ст.
77. **Хижняк І. А.** Україна: держава всупереч (складові національної безпеки) / І. А. Хижняк // Vivat Ukraina! Двадцять років потому. Осмислення / упоряд. В. І. Севастьянов. – Київ: ТОВ. СІК ГРУП "Україна", 2015. – С. 408-419.
78. Khyzhnyak, Igor A. Systemic Subjectivity Over Historic Category Of The World War II. Social and Human Sciences / I. A. Khyzhnyak // Polish-Ukrainian scientific journal. – 2015. – № 2 (06). – P. 40-53.

79. Khyzhnyak Igor A. Resolving Systemic Subjectivity Over Historic Category Of The World War I (An Introduction Of Its Parameters Into Scientific Discourse) / I. A. Khyzhnyak // Перша світова війна: історичні долі держав і народів (до 100-річчя від початку Першої світової війни): збірник наукових праць / за заг. ред. Кудряченка А. І. – Київ: Державна установа “Інститут всесвітньої історії НАН України”, 2015. – 352 с. – С. 53-62.
80. Khyzhnyak Igor A. The Second Stage of “State Defiance” In Ukraine: The Euromaidan’s Lessons vs Realities Of Objective Historical Circumstances / I. A. Khyzhnyak // Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal. – 2015. – № 4 (08). – P. 23-34

2016

81. **Хижняк І. А.** “Кремлівська” підсистема як фактор впливу на глобальний світовий порядок: (далі буде) / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2016. – № 5-6. – С. 18-24. – Бібліогр. в кінці ст.
82. **Хижняк І. А.** “Кремлівська” підсистема як фактор впливу на глобальний світовий порядок: (закінчення. Початок див. у № 5/6 за 2016 р.) / І. А. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2016. – № 7/8. – С. 27-32. – Бібліогр. в кінці ст.
83. **Хижняк І. А.** Підсистемна партикулярно-“гібридна” авторитарність по неопатримоніальному типу / І. А. Хижняк // Модернізація і безпека розвитку в умовах глобалізації: збірник наукових праць / за загальною редакцією О. В. Зернецької; Державна установа “Інститут всесвітньої історії НАН України”. – Київ: ДУ “Інститут всесвітньої історії НАН України”, 2016. – С. 151-158.

-
-
84. **Хижняк І. А.** “Просторова структура” субрегіональної агломерації геополітичним кодом “Omnes et singulos” / І. А. Хижняк // Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку ХХІ століття: збірник наукових праць / ДУ “Інститут всесвітньої історії НАН України”. – Київ, 2016.
85. **Хижняк І. А.** Рок-н-ролл: реальність і виртуальність в інформаційному просторі США і Великобританії // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2016. – № 4. – С. 33-36.
86. **Хижняк І. А.** Рок-н-ролл: реальність і виртуальність в інформаційному просторі США і Великобританії / І. Хижняк // Історія в школі: науково-методичний журнал для вчителів. – 2016. – № 11/12. – С. 40-46.
87. **Хижняк І. А.** Український вимір субсистемної “гібридної” модернізації і неопатримоніальної демократії у геополітичному регіоні “Omnes et singulos” // Країни пострадянського простору: виклики модернізації: збірник наукових праць / за заг. ред. А. Г. Бульвінського / ДУ “Інститут всесвітньої історії НАН України”. – Київ: Державна установа “Інститут всесвітньої історії НАН України”, 2016. – С. 128-146.
88. Khyzhnyak Igor A. Virtues and Vices of the Euromaidan’s Lessons: the Second Stage of “State Defiance” Afterwards / I. A. Khyzhnyak // Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал. – 2016. – № 2. – С. 175-186. – Библиогр. в конце ст.
89. Khyzhnyak Igor A. System Confrontation of the Global Poles of Power and Factor of Reaction of Historical Results of the Second World War = Системне протистояння глобальних полюсів сили і фактор повторної дії історичних підсумків Другої світової війни / I. A. Khyzhnyak // Проблеми всесвітньої історії. – 2016. – № 1. – С. 123-130.

90. Khyzhnyak Igor A. Systemic Rethinking the immediate Aftermath of the World War II and Confronting the Grounds of Putin's Russia (Зовнішні справи) / I. A. Khyzhnyak // Політичні науки. – 2016. – № 11. – С. 20-23.

2017

91. **Хижняк І. А.** Синкретичні ознаки "гібридних" підсистем російсько-українського агломерату спільного географічного регіону: самотність геополітичного коду "Omnes et singulos" / І. А. Хижняк // Історичні та стратегічні імперативи модернізації провідних і транзитивних країн світу: збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Зернецької ; Державна установа "Інститут всесвітньої історії НАН України". – Київ : ДУ "Інститут всесвітньої історії" НАН України, 2017. – 192 с. – С. 82-92.

2018

92. **Хижняк І. А.** Від "навіки разом" до "omnesetsingulos" (разом і окремо). Україна в системному протистоянні глобальних полюсів сили : монографія / І. А. Хижняк. – Київ : Саміт-Книга, 2018. – 416 с. – Бібліогр.: с. 391-413.
93. **Хижняк І. А.** Нові виклики системних цивілізацій і культурно – ціннісних змін у самостійних полях глобальних взаємодій / І. А. Хижняк // Європейські культурно-історичні цінності : ретроспектива і перспектива : збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Зернецької; Державна установа "Інститут всесвітньої історії" НАН України. – Київ : ДУ "Інститут всесвітньої історії" НАН України, 2018. – С. 16-23.

94. **Хижняк І. А.** Аксіологія пост-правди і пост-порядку в глобальному середовищі та у просторі пострадянського підсистемного регіону "omnes et singulos" / І. А. Хижняк // Ціннісний вимір розвитку цивілізацій і глобалізація : збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Зернецької. – Київ, 2019. – С. 76-89.
95. **Хижняк І. А.** "Євразійсько-імперський гамбіт" – базовий підсистемний сегмент дестабілізації аксіології сучасного глобального і регіонального інформаційного простору / І. А. Хижняк // Еволюція цінностей в епоху глобалізації : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Зернецької. – Київ, 2019. – С. 67-84.
96. **Хижняк І. А.** Особливості процесу становлення цивілізаційної ідентичності України в умовах глобалізації (на прикладі Революції гідності) / І. А. Хижняк // Історичний розвиток цивілізацій у контексті глобалізації: ціннісний вимір : монографія / за ред. О. В. Зернецької. – Київ : ДУ "Інститут всесвітньої історії" НАН України, 2019. – С. 143-157.
97. Ціннісний вимір розвитку цивілізацій і глобалізація : збірник наукових праць / [А. Р. Багірова та ін.]; за заг. ред. О. В. Зернецької; НАН України, Держ. установа "Ін-т всесвіт. історії НАН України". – Київ : ДУ "Ін-т всесвіт. історії НАН України", 2019. – 190 с. – Текст укр., рос. – Бібліогр. в кінці ст. – (Багірова А. Р.; Білорус О. Г.; Бондарець М. В.; Ветринський І. М.; Вітер І. В.; Вітер І. І.; Джига Т. В.; Добровольська А. Б.; Жога М. В.; Зернецька О. В.; Костенко Н. В.; Кудряченко А. І.; Мирончук О. А.; Перга Т. Ю.; Танцюра К. Г.; Фомін С. С.; **Хижняк І. А.**; Ярошко О. З.; Зернецька О. В. (ред.); Національна академія наук України; "Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України", державна установа (Київ).

98. **Хижняк І. А.** Ціннісний контекст цивілізаційних трансформацій на пострадянському просторі в умовах сучасної зовнішньо-політичної стратегії РФ / І. А. Хижняк // Історичний розвиток цивілізацій у контексті глобалізації: ціннісний вимір: монографія / за ред. О. В. Зернецької. – Київ : ДУ “Інститут всесвітньої історії” НАН України, 2019. – С. 269-283.

2020

99. **Хижняк І. А.** Нові виклики системних, цивілізаційних і культурно-ціннісних змін: глобальний і регіональний виміри / І. А. Хижняк // Історія в рідній школі : науково-методичний журнал. – 2020. – № 4. – С. 2-10. – Бібліогр. в кінці ст.

АВТОРЕФЕРАТИ І ДИСЕРТАЦІЇ І. А. ХИЖНЯКА

100. Хижняк И. А. Проблемы теории перевода зарубежной художественной литературы : автореф. дис. ... канд. филологических наук / И. А. Хижняк ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Київ, 1976. *
101. Хижняк И. А. Проблемы теории перевода зарубежной художественной литературы : дис. ... канд. филологических наук / И. А. Хижняк ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Київ, 1976. *
102. Хижняк І. А. Государственное регулирование и идеологическая ориентация культурных процессов в США (60-70-е годы) : автореф. дис. ... канд. ист. наук : спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Киев. Ордена Ленина государственный университет им. Т. Г. Шевченко, Кафедра новой и новейшей истории развитых кап. стран ; Игорь Антонович Хижняк ; научный руководитель докт. ист. наук проф. А. К. Мартыненко. – Київ, 1980. – 21 с.

-
-
103. Хижняк И. А. Государственное регулирование и идеологическая ориентация культурных процессов в США (60-70-е годы): дис. ... канд. ист. наук: спец. 07.00.03 – Всеобщая история / Киев. Ордена Ленина государственный университет им. Т. Г. Шевченко, Кафедра новой и новейшей истории развитых кап. стран; Игорь Антонович Хижняк; научный руководитель докт. ист. наук проф. А. К. Мартыненко. – Київ, 1980. – 208 с.
104. Хижняк И. А. Проблемы социального регулирования сферы культуры США 60-80-х годов XX столетия: автореф. дис. ... докт. ист. наук: спец. 07.00.03 – Всеобщая история / АН Украины, Институт истории, Игорь Антонович Хижняк. – Киев: Ин-т истории АН Украины, 1990. – 29 с.
105. Хижняк І. А. Проблеми соціального регулювання сфери культури США 60-80-х років ХХ століття: дис. ... докт. ист. наук: спец. 07.00.03 – Всеобщая история / АН Украины, Институт истории; Игорь Антонович Хижняк. – Киев: Ин-т истории АН Украины, 1991. – 370 с.
106. Хижняк І. А. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір: автореф. дис. ... докт. політ. наук; спец. 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку / Ігор Антонович Хижняк. – Київ, 2003. – 46 с.
107. Хижняк І. А. Культурні процеси в американському соціумі періоду індустріальних та постіндустріальних трансформацій (друга половина ХХ століття): соціально-політичний вимір: дис. ... докт. політ. наук; спец. 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку / Ігор Антонович Хижняк. – Київ, 2003. – 448 с.

ЛІТЕРАТУРА ПРО І. А. ХИЖНЯКА

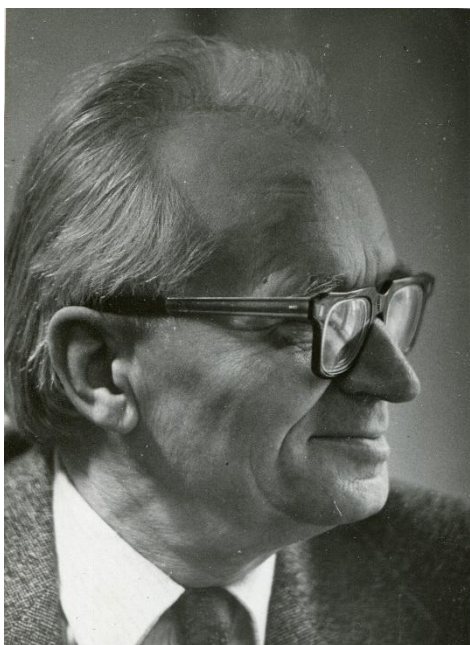
108. Київський державний педагогічний інститут імені О. М. Горького. 1920–1990 : історичний нарис /ред. рада : М. І. Шкіль (голова), Г. І. Волинка, Ю. П. Гудзь, П. В. Дмитренко, О. Г. Лозовицький, А. Г. Слюсаренко, І. П. Стогній; авт. : П. П. Хропко, О. Г. Лозовицький. – Київ : Рад. школа, 1990. – 201 с. – Про І. А. Хижняка згадано на стор.: 55.
109. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Історія. Сьогодення. Перспективи. 1834–2004 / автори : В. П. Андрущенко, Г. І. Волинка, Н. Г. Мозгова, П. В. Дмитренко, І. І. Дробот; ред. рада : В. Андрущенко, Г. Волинка, А. Т. Авдієвський, В. П. Бех, П. В. Дмитренко, І. І. Дробот, О. С. Падалка, М. І. Шкіль ; наук. ред. В. К. Майборода. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, Навчальна книга, 2005. – 255 с. – Бібліогр.: с. 242-253. – Про І. А. Хижняка згадано на стор.: 187.
110. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова: Історичний нарис. 1920–2000 / ред. рада : М. І. Шкіль (голова), Ю. П. Гудзь, П. В. Дмитренко [та ін.]; уклад.: П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. – Київ : Четверта хвиля, 2000. – 230 с. – Про І. А. Хижняка згадано на стор.: 68.

111. Ігор Антонович Хижняк // Професори Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова : біобібліографічний довідник 1944–2009 рр. / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; укл. : Г. І. Волинка, О. С. Падалка, Л. Л. Макаренко ; ред. рада : В. П. Андрущенко, ... В. П. Бех, ... Г. І. Волинка, ... В. Б. Євтух, ... О. С. Падалка [та ін.] ; за заг. ред. В. П. Андрущенко [та ін.]. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 407 с. – Розділ “Професори НПУ імені М. П. Драгоманова (1944–2009 рр.)”, с. 363. – Серія “Вчені НПУ імені М. П. Драгоманова”. (До 175-річчя з дня заснування Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова).
112. Бібліографічний покажчик друкованих праць співробітників Київського державного педагогічного інституту імені О. М. Горького за 1980–1989 рр. / М-во освіти і науки України ; уклад. : Н. І. Тарасова. – Київ : Вид-во КДПІ, 1991. – Ч. 2, кн. 1. – 165 с. – Див. “Іменний покажчик” – Хижняк І. А.
113. Бібліографічний покажчик друкованих праць співробітників Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за 1990–1999 рр. / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; уклад. : Н. І. Тарасова, бібліогр. ред. Г. І. Шаленко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 5. – 422 с. – Див. “Іменний покажчик” – Хижняк І. А.

Світлини

*Батько
Антон Федорович Хижняк*

*Мати
Людмила Андріївна Хижняк*

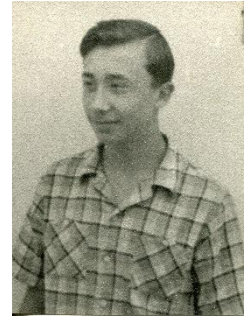

Сімейний відпочинок в Ялті

Ігор – учень музичної школи

*Ігор Антонович з дружиною
Світланою Василівною*

Ігор Антонович з внуком

Ігор Антонович з колегами в Чехословаччині

Ігор Антонович у відрядженні в Єгипті

*Ігор Антонович Хижняк і Анатолій Фотійович Трубайчук
в колі молодих істориків*

Ігор Антонович зі своїми учнями

Ігор Антонович в колі колег і студентів Історичного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Ігор Антонович з Ігорем Колядою

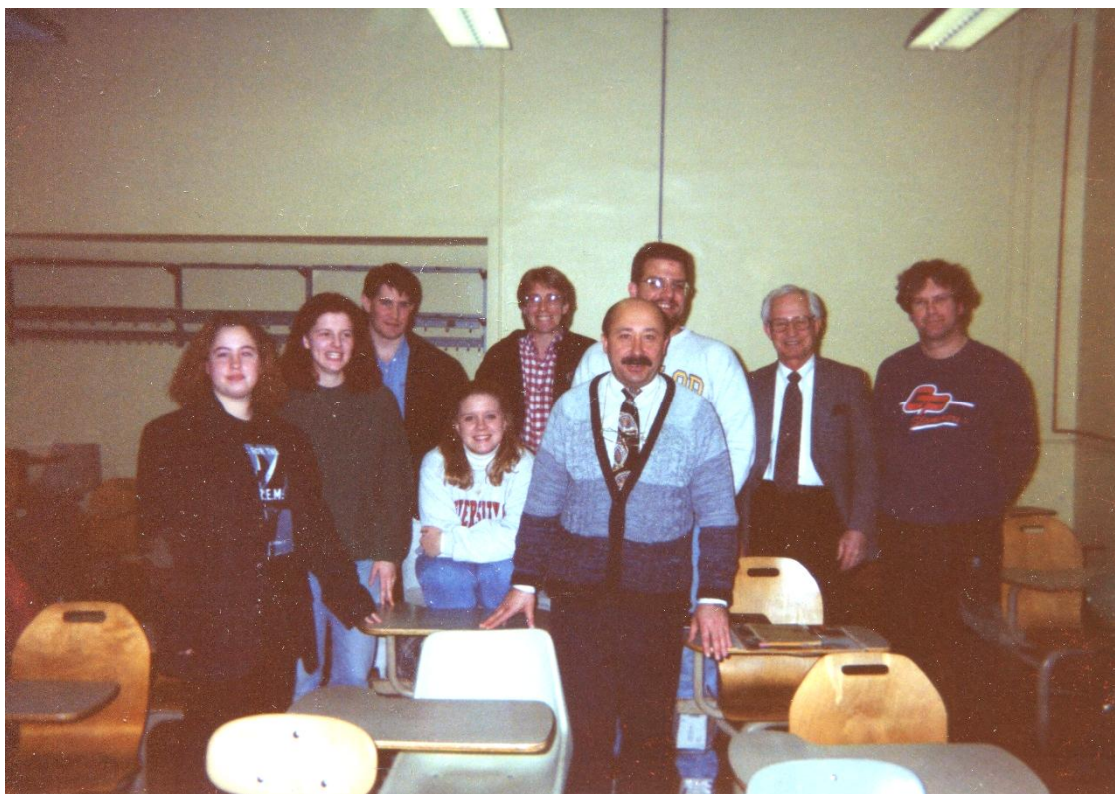

Ігор Антонович відпочиває

Ігор Антонович серед студентів і квітів

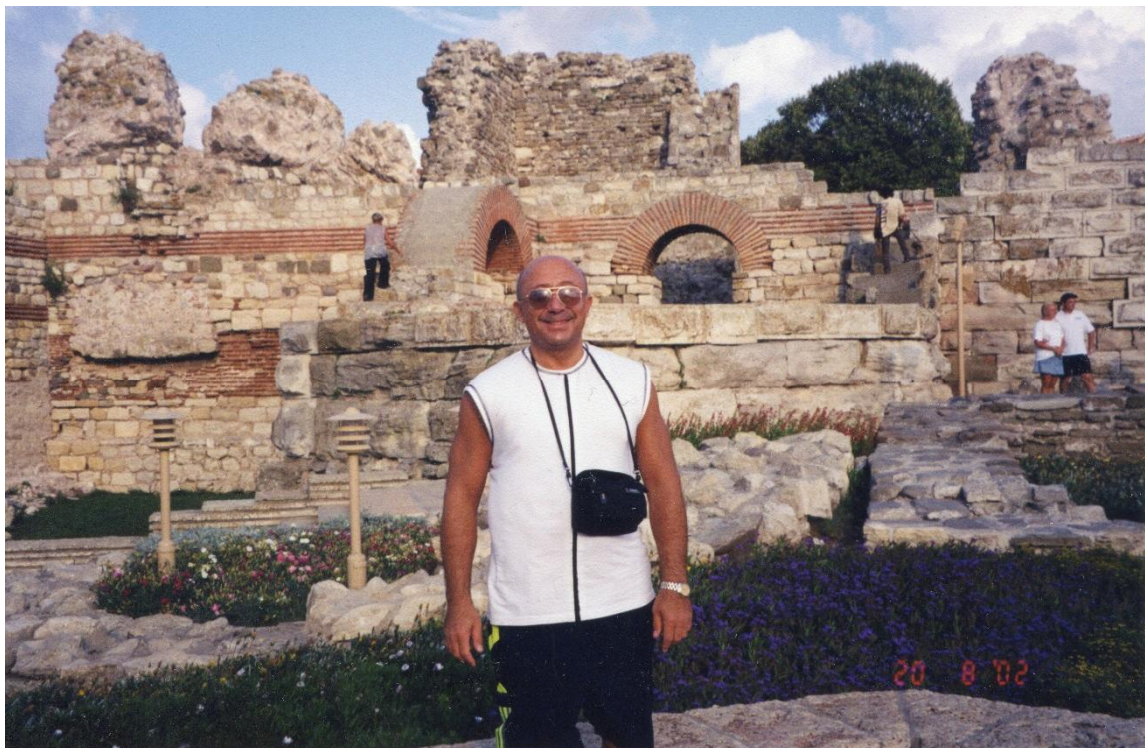
США. Ігор Антонович з американськими науковцями

На Вченій раді

Улюблені хвилини

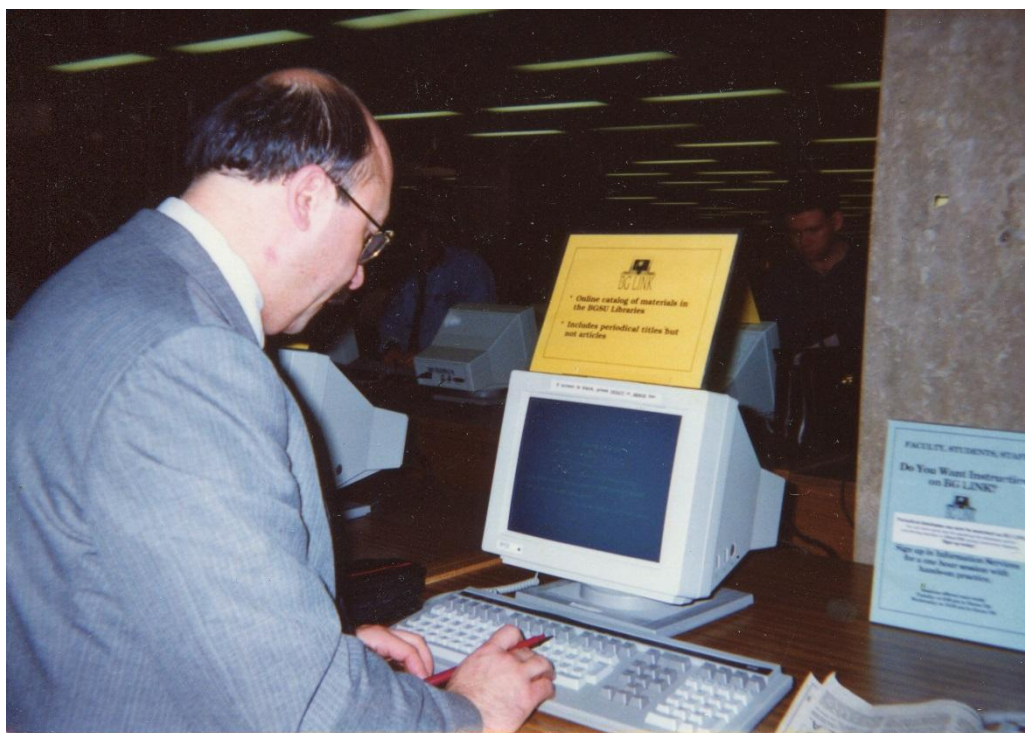
Італія: коли руїни надихають історика

Суто чоловічі "іграшки"

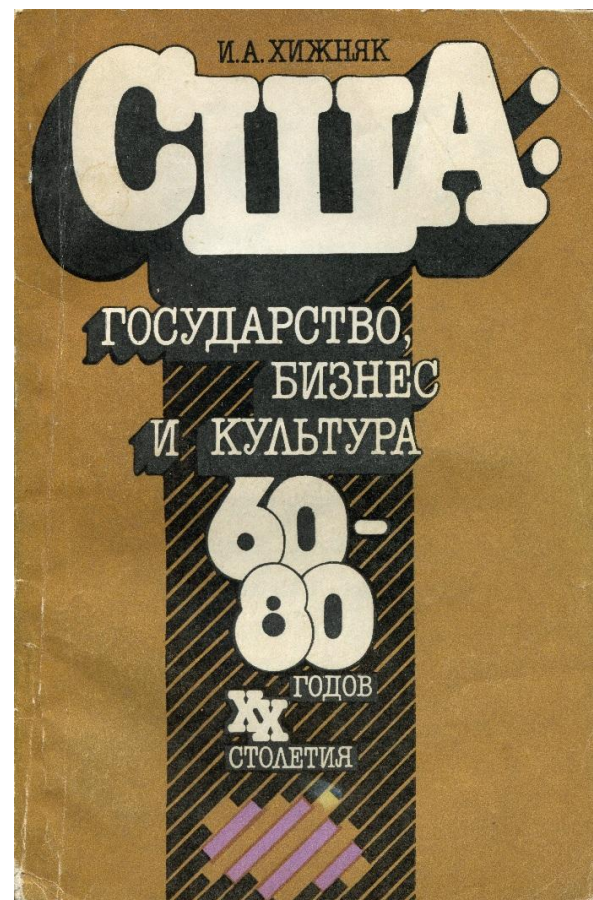
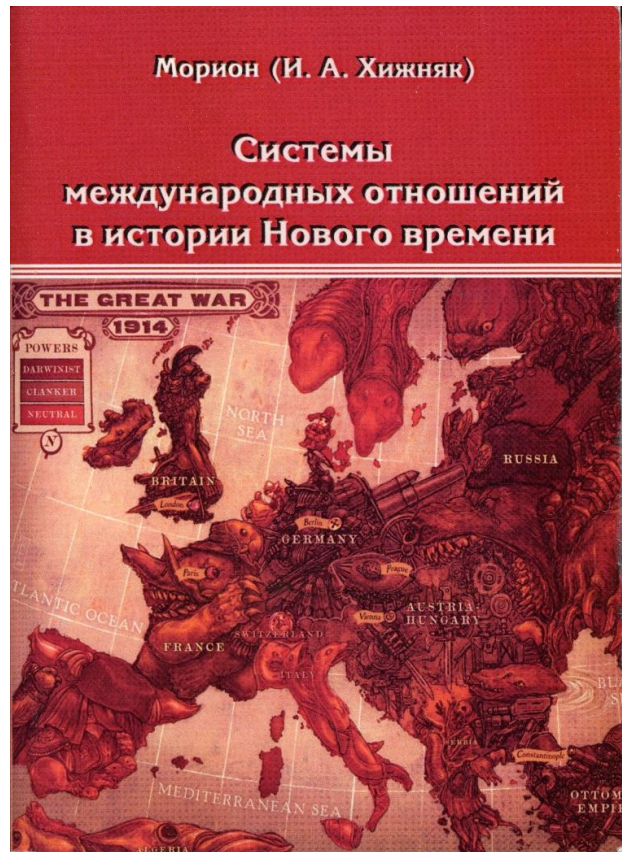
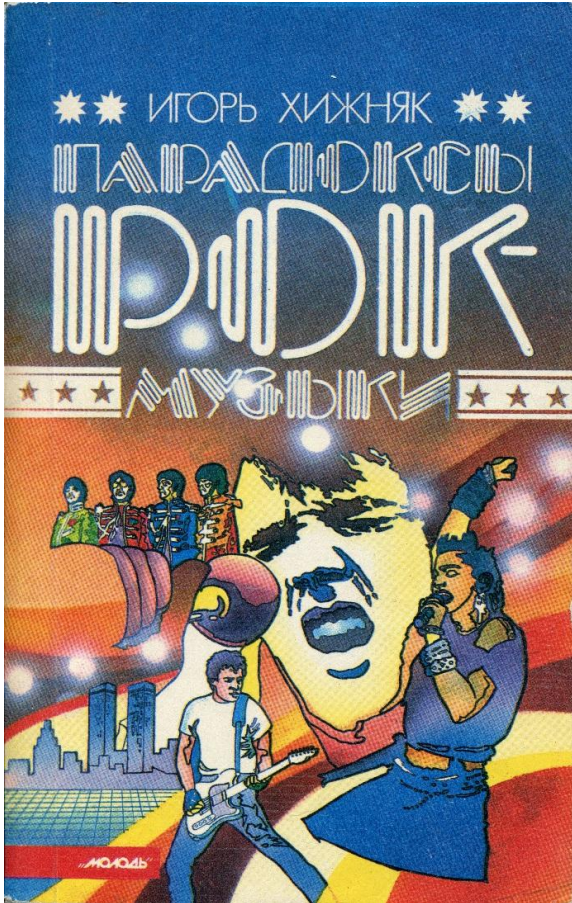
Ігор Антонович з колегами після захисту дисертації М. Фесенком

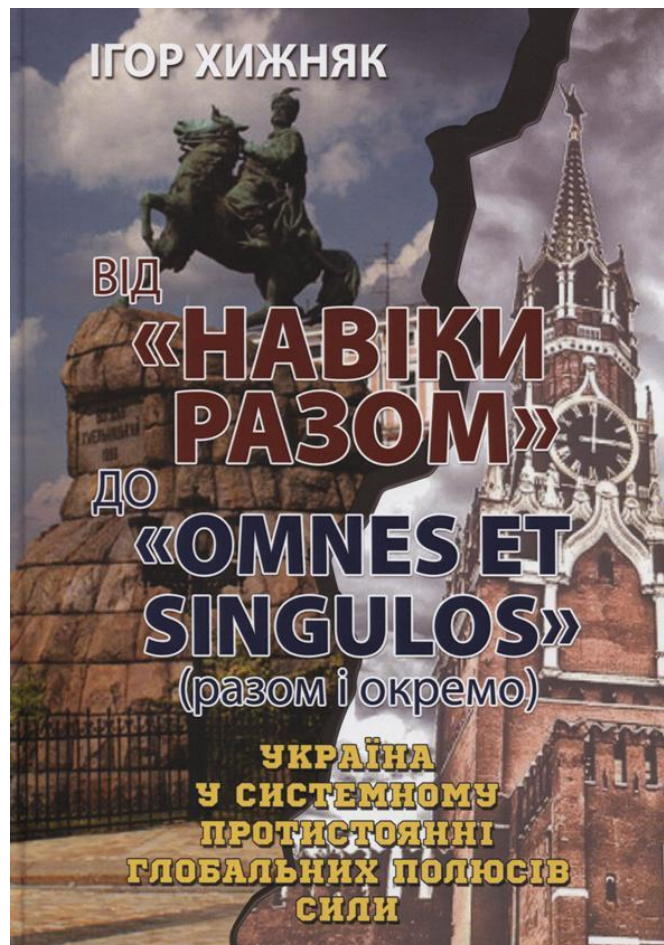
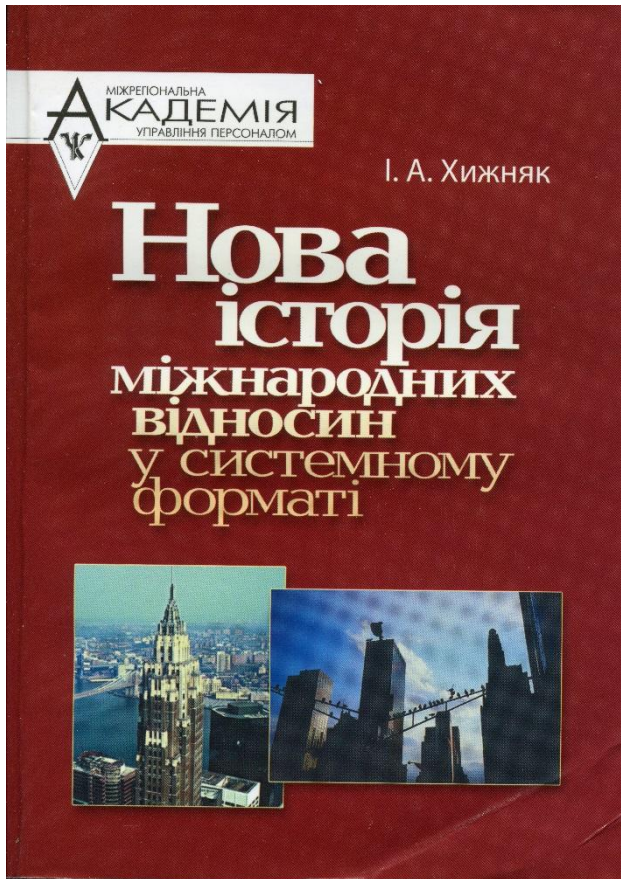

Ігор Антонович в Америці

Ігор Антонович в ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України"

ЗМІСТ

НАРИС ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА	5
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА	15
СЛОВО ПРО І. А. ХИЖНЯКА	20
Коляда І.	
МІЙ НАУКОВИЙ КЕРІВНИК: НЕЗАБУТНІ СПОГАДИ ПРО ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА.....	23
Крижанівська В.	
ХИЖНЯК ІГОР АНТОНОВИЧ (1948–2020): ТЕПЛИЙ СПОГАД ПРО ВЧЕНОГО ТА КОЛЕГУ	39
Манжола В. А., Перепелиця Г. М., Галака С. П.	
СПОГАДИ ПРО І. А. ХИЖНЯКА	48
Андрусин Б. І.	
ПРОРОЧИЙ ДАР ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА	52
Милько В.	
ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК: ДЕКІЛЬКА ТЕПЛИХ СПОГАДІВ (2012–2020 РР.)	57
Фесенко М. В.	
СПОГАДИ ПРО І. А. ХИЖНЯКА	61
Чекаленко Л. Д.	
ІГОР АНТОНОВИЧ ХИЖНЯК	64
Дорошко М.	
ІГОР ХИЖНЯК : Від "НАВІКИ РАЗОМ" ... (КРАЇНИ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ: РАЗОМ ЧИ ОКРЕМО?)	69

ОСНОВНІ ДРУКОВАНІ ПРАЦІ
ПРОФЕСОРА І. А. ХИЖНЯКА

Монографії.....	74
Підручники, навчальні посібники, методичні розробки.....	75
Хронологічний покажчик основних друкованих праць професора І. А. Хижняка	77
Автореферати і дисертації І. А. Хижняка.....	96
Література про І. А. Хижняка.....	98
Світлини.....	100

Інформаційне видання

Ігор Антонович Хижняк

Біобібліографічний покажчик

Упорядник – Наталія Іванівна Тарасова.

Наукова редакція: Ігор Анатолійович Коляда,
Світлана Василівна Хижняк.

Відповідальна за випуск – Людмила Василівна Савенкова.

Бібліографічне редагування: Олена Василівна Гуськова,
Галина Іванівна Шаленко.

Комп'ютерне складання – Михайло Безсмертний.

Технічний редактор – Тетяна Степанівна Меркулова.

Верстка – Тетяна Миколаївна Ветраченко.

Підписано до друку 25 березня 2021 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.

Умовн. друк. аркушів 7,12. Облік. видав. арк. 3,52.

Віддруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова. 01030, м. Київ, вул. Пирогова, 9.
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002